

IZSELJENSKI VESTNIK

RAFAEL

Glasilo Družbe sv. Rafaela v Ljubljani

Naročnina:

Za Jugoslavijo letno

Din 12' — - Za ino-

zemstvo Din 24' —

Oglasi po dogovoru

Leto V.

Ljubljana, april 1935.

Štev. 4.

KAKO SE GODI NAŠIM V FRANCIJI?

»Jug. Pariške Novine« z 12. febr. letos prinašajo velezanimiv članek pod naslovom »Francoske oblasti in jugoslovanski izseljenci«, ki odkriva težke razmere, v katerih žive naši izseljenci v Franciji in kako malo skrbi Francija za naše ljudi. Iz tega članka posnemamo sledeče:

Naši izseljenci ne zahtevajo od Francije toliko grotne pomoči, kolikor bolj moralne, t. j. da se jih štiti in podpira pri raznih oblasteh in delodajalcih vsaj približno toliko, kakor so zaščiteni francoski državljani v naši državi pri raznih podjetjih. Medtem ko francoske oblasti dan za dnem izganjajo Jugoslovane iz svoje države, pa gredo jugoslovanske oblasti vsem priseljenim Francozom v vseh ozirih skrajno uslužno na roko. Čim se prikaže Francoz s francoskim potnim listom na jugoslovanski meji, dobi takoj vse mogoče olajšave, vse možnosti za prebivanje v državi, za trgovino in obrt, tako da jih po pravici v tem zavidajo lahko naši lastni državljani. To je gotovo lepo z naše strani in tako je tudi prav. Toda ali pa tudi francoske oblasti tako postopajo z našimi državljani v njih državi? Ne samo, da ne postopajo z njimi tako, temveč se z njimi postopa slabše kot z državljani drugih držav in se jih dnevno izganja več, kakor drugih. Ravno z našimi izseljenci nimajo nobenega usmiljenja, čeprav jih ni tu več toliko.

L. 1932. je mešana komisija francoske in jugoslovanske vlade sestavila delavsko pogodbo, ki jo je naša država takoj ratificirala, a francoska država še do danes ni storila te svoje dolžnosti. Tako je s tem francoskim oblastem in delodajalcem dana prilika, da izženejo med prvimi iz podjetij Jugoslovane, medtem ko so Italijani in Madžari v tem oziru zaščiteni. Našega izseljenca love francoski orožniki kot zajca, vzamejo mu vse najpotrebnejše listine, potem pa ga poženo preko meje. Vse naše intervencije ostanejo na papirju, brez uspeha.

Medtem ko izganjajo Francozi naše izseljence, pa pri tem neprestano uvažajo iz naše države delavne moči za poljedelska dela, in to zvečine ženske. Zakaj to? Odgovor je jasan. Ker dobe z novimi priseljenci cenejšo delovno moč, in jih kot nepoznance lažje in hujše izkoriščajo. Ko pa teh ne potrebujejo več, jih potem tem lažje zopet izžene. Veliko število teh je že

znorelo in so jih potem izgnali nazaj domov v njihove družine kot breme, ali so jih pa potaknili po bolnicah. Francosko ministrstvo ima v naši državi svoj lastni emigrantski odsek, ki nabira delavne moči pri nas za Francijo. Mi pa nimamo nobenega zastopnika pri njihovih delavskih uradih, da niti ne dobijo najmanjše zveze z onimi, ki so ali pozvani, ali ki bi radi nudili pomoč našim izseljencem.

Dan za dnem čitamo po časopisih o manifestacijah jugoslovansko-francoskega prijateljstva. To je vse lepo, ali — ako hočete — hvalevredno. Pa kaj vse to pomeni vpricho takega postopanja z našimi ljudmi? Ali se je kedaj vsrila kaka manifestacija ali konferenca v prilog našega izseljenstva v tej deželi? V Franciji ni niti enega društva privatnega značaja pod kakršnimkoli imenom, ki bi se pobrigalo za naše ljudi, ki bi posredovalo za nje pri francoskih oblasteh, da se zboljšajo težke razmere naših ljudi — Franciji tako vdanih jugoslovanskih prijateljev. Ko bi se pri nas v Jugoslaviji samo en Francoz izgnal iz države, ali ako bi se z njim kako drugače nepravilno postopalo, našlo bi se takoj na stotine nacionalnih organizacij, ki bi zagnale »urnebesni krik« proti vladi v Beogradu. Tu pa — kakor smo rekli — se tisoče Jugoslovancev izganja, ne da bi kdo »uhom mrdnil«. Mi smatramo, da je najboljša ono prijateljstvo, ki se poleg lepe teorije razvije v še lepšo prakso. Ako ni tako, potem bi naš narod to imenoval navadno metanje peska v oči, da se skrije »prostota«. Toda ko vidimo, da se tisoči naših najboljših delavcev izganjajo iz Francije in da se jih pusti v tej zimi, da umirajo od lakote in mraza, ali se potem ne more to imenovati pokrita hudobija? Nasprotno mi mislimo, da je to na najizrazitejši način sejanje nezadovoljnosti, ker ljudje, ki gredo domov, se ne morejo pohvaliti.

Ako bi se odprla anketa, mogli bi konstatirati dosti žalostnih slučajev, ki ne vodijo k vzajemnemu prijateljstvu. Zato je potrebno, da se za vse to zainteresirajo naši zunanji zastopniki v Parizu in da se francoske oblasti opozore na slabe posledice takega postopanja francoskih oblasti proti našim izseljencem, ker smatramo, da še ni prepozno.

Naš delavec je pošten, skromen in ubogljiv. On dela najtežja dela za najmanjšo plačo. Njemu se ne daje nobene pomoči, ako je brez dela (nima pravice do »so-

maža«), izposojuje si od svojega tovariša, dokler ne najde dela. Kadar pa ne najde dela ali pade v roke žandarmerije, ki jih lovi povsodi in po vseh mestih, ga izženo in mora še od doma od svojega posestva plačevati dolgove za hrano in pot, ko je bil v Franciji. Pisatelj teh vrstic je obhodil gotovo vsa mesta, kjer so naši ljudje, pa je našel strašne slike: na postajah leže v jamah lačni, premrazeni in strti, pred barakami stoje enako premrazeni. Pred raznimi podjetji stoje dnevno v brezplodnem čakanju, da dobe delo, potikajo se okoli peš in prosjačijo kruha, leže po policijskih zaporih, kjer čakajo na izgon.

Vse to nudi žalostno sliko našega naroda v splošnem, zato je skrajni čas, da se temu na kak način odpomore. Potrebno je, da se priskoči na pomoč našim izseljencem in to čim preje. Pomoč, ki se zahteva, naj obstoji v tem: da se omogoči obstanek našim ljudem v tej deželi po oblasteh; da se priporoče podjetjem za delo. Da se to doseže, je potrebno, da se jih obišče in prouči njihove mnogoštevilne potrebe. To je dolžnost ne samo naših zastopnikov, temveč tudi vseh naših organizacij, vsakega človeško čutečega človeka in vsakega prijatelja našega naroda.

Francija, ako ji je res kaj do prijateljstva našega naroda, o čemer niti najmanj ne dvomimo, pa je prva, ki se mora zavzeti za naše izseljence.

K tem žalostnim besedam mi ne pripominjamo drugega kakor to, da tem poročilom verjamemo, ker imamo tudi od drugod enaka poročila. Tudi so »Jugosl. Pariške novine« baje v tesni zvezi z našim poslanštvom v Parizu in se list tiska v Parizu. Ako bi to sporočilo ne odgovarjalo dejstvom, bi se od tam gotovo takoj popravilo.

Zato Družba sv. Rafaela dviga svoj glas za uboge naše izseljence in opozarja na to poročilo naše zunanje ministrstvo, našo kr. bansko upravo in tudi francosko poslaništvo. Cela zadeva naj se nemudoma preišče in ukrene vse, da se te strašne razmere primerno našemu jugoslovansko-francoskemu prijateljstvu preuredi in da našim ubogim izseljencem vsa zaščita prijateljske države pred vsemi drugimi narodi.

Družba sv. Rafaela.

Franjo Neubauer,
Veliki Gaber na Dolenjskem:

KAKŠNA JE TUJINA?

(Pismo slovenskim izseljencem.)

Kakšna je tujina,
kakšen tam je svet?
Ali od ljubezni
lepe je ogret?

Ali čuti radost
z bratom in s sestro,
jih li pomiluje
ko jim je hudó?

Morda glas zadirčen,
trd je in robát,
ko mehkobe moral
biti bi bogat?

Mórda ne izteza
tujec močnih rok,
da bi sólze brisal
in ustavljal jok?

Ah, vi bratje dragi,
sestre sred daljin,
saj domá smo tudi
polni bolečin!

Vedno bolj je pot nam
trnjev in kamnit,
vedno bolj v temine
goste je zavít.

Tudi tu osoren
zaboli ukaz
in trpin zakriva
žalosten obraz.

(Ponatis iz »Duhovno življenje«.)

IZSELJENSKE DENARNE VLOGE.

Vsa leta našega izseljenstva so naši izseljenci svoje prihranke pridno nalagali v naše denarne zavode tu doma, ker denarnim zavodom v tujini niso zaupali. Te vloge znašajo več milijard dinarjev.

Ko je nastopila pred leti denarna kriza in je bil napovedan moratorij za bančne vloge, tedaj je država velik del teh izseljenskih vlog prevzela potom poštne hranilnice v svojo oskrbo. Država se je pravilno postavila na stališče, da izseljenci v tujini niso mogli poznati razmer tu doma in so zato zaupali, da bo država ščitila njihove prihranke. To zaupanje izseljencev v državo ne sme pasti. Tudi so milijarde izseljenskega denarja brez dvoma ogromno koristili državi, zato je iz tega vzroka država dolžna, da te vloge zaščiti.

Vkljub temu pa so še do danes milijarde tega denarja po raznih denarnih zavodih, ki so stopili pod zaščito države in je ta denar tudi za izseljence zamrznjen v denarnih zavodih in ga tudi izseljenci ne morejo dvigniti.

Medtem je prišla naredba o sanaciji denarnih zavodov, po kateri se more del denarnih vlog prisilno spremeniti v delnice dotičnega denarnega zavoda, v katerem je vložen. To velja za vloge, ki so večje kot 10.000 Din. To vsoto pa morajo denarni zavodi izplačati najdalje v šestih letih.

S to naredbo so udarjeni tudi izseljenci, kar pa ni prav. Zato je minister za soc. politiko g. dr. Marušič podvzel korake, da se izseljenske vloge v celoti, naj bodo v kakršnikoli vsoti, izvzamejo iz te nared-

redbe in naj ostanejo v celoti nedotaknjene. Izseljenci so že dovolj težko prizadeti, ko svojega denarja ne morejo rabiti zlasti sedaj, ko so težke gospodarske razmere tudi nje hudo udarile in ne morejo rabiti svojega denarja v času, ko bi ga najbolj potrebovali, in za katerega so ga hranili. Katastrofalno bi vplivalo na zaupanje izseljencev do domovine, ako bi se tudi samo del njih vlog spremenil v delnice.

Naša dolžnost je, da vodimo točen račun o našem izseljenstvu in njegovem razpoloženju do domovine. Naše prekomorsko izseljenstvo se že sedaj po pravici bridko pritožuje, da se za izseljence zanimamo samo takrat, kadar jih potrebujemo ali jih prosimo pomoči.

Tudi Zveza izseljenskih organizacij v Zagrebu se je krepko zavzela za to zadevo.

Družba sv. Rafaela prosi ministra za socialno politiko g. dr. Marušiča, naj stori vse pri finančnem ministrstvu, da ostanejo izseljenske vloge po naših denarnih zavodih zavarovane, da, še več, da se doseže, da dobe izseljenci te vloge čim preje zopet na razpolago.

Tisoče naših ljudi na tujem sedaj brez dela strada, ko ne more do denarja, katerega so si za težke čase pristradali in prihranili in zaupali v varstvo domovini v trdnem upanju, da jih vsaj domovina ne bo prevarala.

To zahtevajo pa tudi koristi domovine. Če se res to zgodi, da bodo izseljenci svoj denar tu doma izgubili, potem, prvič, še misliti ni, da bi še kdaj poslali domov, drugič, jih bo pa tudi popolnoma odbilo za vedno od domovine in se bodo vznemoljeni tem hitreje potujčili in potonili v tujih narodnih morjih — in skoraj milijon našega naroda je izgubljen za vedno.

Koliko pošljejo izseljenci domov?

Po poročilih Narodne banke so poslali naši izseljenci:

leta 1929.	Din 877.550.000.—
leta 1930.	Din 739.541.000.—
leta 1931.	Din 573.128.000.—
leta 1932.	Din 206.376.000.—
leta 1933.	Din 122.323.000.—

Skupaj v petih letih dve milijardi 582 milijonov 918 tisoč.

Ako prištejemo k tem vsotam še pošiljke v pismih in privatno po raznih osebah, in vsote, katere prinašajo izseljenci letno domov osebno, znaša ta vsota gotovo nad pet milijard.

Mislimo si, da bi naša država v teh težkih časih ne bila dobila teh milijard, kaj bi to pomenilo za naše narodno gospodarstvo? Tako ogromen letni primanjkljaj!

Te ogromne številke že same govore in nam nalagajo nujno dolžnost, da skrbimo za svoje ljudi v tujini in smatramo naše izseljence za svoje največje dobrotnike, katerim smo dolžni ogromno hvaležno skrb in ljubezen.

Vsaka žrtev, vsako delo, vsaka skrb za naše izseljence so samo majhne obresti, s katerimi plačamo izseljencem to, kar so oni za nas že storili in žrtvovali.

Pri teh vsotah pa opazamo, kako hitro padajo od leta do leta. Kje so vzroki za to? Svetovna delavska brezposelnost nosi gotovo glavno krivdo. Ne smemo pa zapreti svojih oči, da bi ne videli, da je

precej milijonov izselj. denarja manj prišlo in še prihaja v domovino tudi zato, ker izseljenci ne morejo do svojega denarja, katerega so do sedaj pošiljali domov v denarne zavode. Ko bi se bilo ta denar dovolj zaščitilo in bi se bile izseljenske vloge izvzele iz moratorijev, bi naši ljudje danes še več pošiljali domov kot preje, ker bi bilo ohranjeno zaupanje do denarnih zavodov v domovini, ko so v tujih milijarde izgubili zadnjih osem let.

Tudi to govori dovolj jasno za to, da naša država vse stori, da se izseljenske vloge popolnoma zaščitijo. Glavno korist pri tem bomo imeli mi sami.

DOLŽNOSTI IZSELJENCEV DO SVOJEGA GLASILA.

Pomagati moremo samo tistemu, ki si sam hoče in skuša pomagati. Lastna mati ne more otroka osrečiti, ako otrok tega najprej sam noče. Tudi Bog iz nebes samo pomaga tistim, ki si sami skušajo pomagati.

Tudi za naše izseljence skrbeti in jim pomagati bo mogoče samo, ako si najprej sami hočejo pomagati. Pomoč in skrb jim vsiljevati je zato nespametno, nemodro, pa tudi škodljivo.

Najbolje so preskrbljeni in oskrbljeni naši izseljenci v Severni Ameriki. Krasno urejene naselbine imajo z lepimi, mogočnimi cerkvami, z mogočnimi slovenskimi šolami, z mogočnimi narodnimi domovi. Krasno organizirane jednote, posmrtniške in podporne organizacije, milijone v dolarjih rezervnega kapitala imajo. Imajo mogočno časopisje. Pa jim je morda vse to dala naša vlada? Morda tuja vlada? Ne! Vse to je samo sad ogromnih lastnih žrtev in ogromnega lastnega dela naših izseljencev samih.

Naši izseljenci v Severni Ameriki so bili srečni, da so dobili v svojih duhovnikih previdne može, ki so jih najprej navadili na žrtve za svoje lastne koristi. Še nikdar ni kaka naselbina iz Amerike prosila domovine za podporo za kakršnokoli svojo potrebo. Pa so tudi tam izseljenci revni, malo so zaslužili. Če so zaslužili v dolarjih, so pa tudi v dolarjih izplačevali.

Zato je ravno slovensko izseljenstvo v Združenih državah najjasnejši dokaz, da se dá za izseljence uspešno skrbeti samo tedaj in samo tam, kjer si izseljenci najprej skušajo sami pomagati, kadar se izseljenci zavedo, da morajo za svoje koristi sami najprej in največ žrtvovati.

Če se postavimo tudi pri našem izselj. glasilu »Izs. Vestnik Rafael« na to edino zdravo, modro in edino pravilno stališče, tedaj je dolžnost uredništva, da vse naše izseljence zapadne Evrope, katerim je naš list edino glasilo, opozorimo na dejstvo, da si bodo tudi svoj list »Izs. Vestnik Rafael« ohranili samo, ako bodo sami zanj žrtvovali, sami zanj delali in ga razširjali. Brez njih žrtev, brez njih pomoči list ne bo mogel izhajati.

Družba sv. Rafaela ima tako majhna denarna sredstva, da ne bo mogla kakega primanjkljaja pri listu kriti. Tista finančna sredstva, ki so ji za vse ogromno delo letno na razpolago, zadostujejo komaj za karitativno delo, katero vrši poleg lista.

Zato pozivamo vse naše gg. izseljenske duhovnike, da razvijejo živahno agitacijo za list po naselbinah, katere vodijo, da pojasnijo svojim vernikom to dejstvo in to načelo, na katerem stoji Družba sv. Rafaela glede lista.

Pozivamo enako vsa naša društva, da zastavijo krepko agitacijo med svojimi člani za svoj list. Vsak član društva mora biti tudi naročnik glasila in naj kar tam pri društvu letno ali mesečno ali kakorkoli poravnava svojo naročnino. Glasilo je duša društvenega življenja. Zato, če hoče društvo živeti, se razvijati in napredovati, mora širiti tudi list. Z listom širi pa tudi sebe.

Prosimo vse tajnike naših društev, da nam pošljejo vsak svoj imenik članov z njih naslovi, da poskusimo še mi z agitacijo in jim pomagamo list širiti. Z sedanjo naročnino bo mogoče list izdajati samo, ako se bo tiskal vsaj v 3000 izvodih.

Posebno pa ne bomo shajali niti za letos, ako ne bi lista pošiljali v večjih zavitkih na skupni naslov. Ako bi morali pošiljati list vsakemu naročniku posebej, bi nas stala samo poština za vsakega posameznega naročnika 12 Din na leto. Kje so pa tiskovni stroški, ki znašajo skoraj 2 Din za vsak iztis.

Vse to naj gospodje izs. duhovniki in vsi naši rojaki upoštevajo, ako si hočejo svoj list vzdržati.

Mi smo vse to jasno povedali takoj v začetku, da izseljenci razumejo naše stališče.

Ogromna škoda za nje bi bila, ako bi list moral prenehati. Družba sv. Rafaela je pripravljena vse žrtvovati, da ga jim ohrani. Toda pomagati jim bo pa pri tem mogla samo, ako se bo med izseljenci samimi vzbudilo krepko hotenje, da si list ohranijo, pa če treba zanj še več žrtev in še več truda.

SKUPNA ORGANIZACIJA ZA VSE JUGOSLOVANE V INOZEMSTVU.

Svetovna Zveza vseh naših izseljeniških organizacij in naselbin je ideal Družbe sv. Rafaela, ki ga želi doseči. O tem je »Izs. Vestnik Rafael« povedal v zadnji številki svoje misli in načrte.

Sestanek predstavnikov vseh izseljenških organizacij v Jugoslaviji, ki smo ga napovedali, se je vršil v Zagrebu v nedeljo, 31. marca. Zastopane so bile naslednje organizacije: banovinski odbor Jugoslovanske matice v Zagrebu in Splitu, zveza organizacij izseljencev v Zagrebu, zveza emigrantskih organizacij iz Julijske Krajine v Beogradu, osrednji odbor društva Branibor v Ljubljani, družba sv. Rafaela za izseljence v Ljubljani, družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, klub koroških Slovencev v Ljubljani, Manjšinski institut v Ljubljani. Namen tega posvetovanja je bil, da prouči možnost skupnega dela za vsestransko in sistematično akcijo, da se povežejo narodne veje, ki so odrezane od Jugoslavije, z domovino.

Na sestanku je bilo ugotovljeno, da živi izven meja Kraljevine Jugoslavije še dva in pol milijona Slovencev, Hrvatov in Srbov, in da spada Jugoslavija med tiste države v Evropi, ki imajo največji odstotek svojega naroda izven državnega ozem-

lja. Med Jugoslavijo in temi narodnimi drobci v Evropi, Severni in Južni Ameriki, Avstraliji, Novi Zelandiji in Afriki žalibog ni potrebne kulturne in narodne povezanosti. Zato je bilo na tem sestanku sklenjeno, da se ustanovi »Delavno združenje za Svetovno zajednico Jugoslovancev« s sedežem v Zagrebu. Zborovalci so tudi sprejeli pravila tega udruženja in sklenili, da takoj ustanovijo osrednji urad. Nadalje naj organizacija poskrbi za informativne publikacije, za predavanja ter naj sproži akcijo, da se vse kulturne ustanove in vsa društva, ves tisk, gospodarstvo, organizacije in sportne zveze v Jugoslaviji poučijo o nalogah združenja samega ter pristopijo k sodelovanju. Poleg tega naj se pripravi razstava o našem svetu v tujini in tako ustvari ugodna tla za ustanovitev splošne »Narodne zajednice Jugoslovancev v svetu«.

Že ob tej priložnosti je bilo tudi ustanovljeno Delovno združenje in izbran tudi odbor. Predsednik odbora je Milan Marjanović, književnik v Zagrebu. Nadalje so v odboru: dr. Živko Petričić iz Zagreba, dr. Ivan Marija Čok, dr. Lavro Čermelj, Rihard Katalinič Jeretov, Hinko Sirovka iz Zagreba, Ante Iveša, Dragotin Micič, dr. Miran Kajin, vsi iz Zagreba, dr. Ante Pavelič, senator, dr. Fran Brnčič, Ivan Stari; Vinko Zorman, inž. Janko Mačkovšek, Andrej Uršič, p. Kazimir Zakrajšek, dr. Jože Dekleva, dr. Julij Felaher, vsi iz Ljubljane. Izbranih je bilo še nekaj drugih odbornikov in tudi namestnikov. V nadzornem oboru je dr. Fran Novak, advokat iz Ljubljane, in še dva člana. Med namestniki nadzornikov je prof. Fr. Grafenauer iz Ljubljane. Pojasnila v tem pogledu daje društvo Branibor, Šelenburškova ulica 7, Ljubljana.

Jankovič Janko,
izselj. učitelj v Franciji:

KAKO PREPREČITI, DA BI SE OTROCI NAŠIH IZSELJENCEV NE POTUJČILI?

Od prvega dne, kar sem v Franciji, je bila moja poglobljena skrb, storiti vse, kar je v moji moči, da bi se otroci slovenskih izseljencev ne potujčili. Uspeh je zelo majhen. Vendar nisem obupal. Človek mora biti z malim zadovoljen. Ko sem bral dr. Ambrožičevo knjigo »O negi zdravega in bolnega dojenčka«, v kateri zlasti navdušuje matere, naj bi se ne branile same hraniti svojih detet, mi je predvsem ugajal tale stavek: »Veliko sem imel truda s pričujočo knjigo, toda če sem s tem samo eno mater pripravil, da bo sama hranila svojega otroka, ko ga drugače ne bi, sem dovolj dosegel.« — Prav tega mnenja sem tudi sam. Ako se mi bo posrečilo le enega otroka ohraniti zvestega slovenskemu narodu in domovini Jugoslaviji, pa bom zadovoljen.

Ali je potrebno gojiti narodno zavest? Žal, da moram odgovoriti tudi na to vprašanje. Da, neobhodno potrebno je! Če petdeset in stotilijonski narodi gledajo, da ne izgubijo niti enega svojih ljudi, koliko bolj je potrebna taka skrb nam Slovencev, ki nas je komaj poldrug milijon in skoraj polovica izven mej naše domovine. Kdor se odtrga od narodne celote, se mi zdi kakor

otrok, ki noče živeti pri svojih starših, ampak se potepa okrog kakor ciganeček, prav kot pravi pesem: »Sirota jaz okrog blodim...« Kako naj bi ga kdo maral, če pa celo sam sebe zaničuje, če zaničuje to, kar bi mu moralo biti najbolj sveto — svojo materino govornico.

Potrebna pa je buditev narodne zavesti tudi iz vzgojnega in moralnega stališča. Kako naj starši vzgajajo svojega otroka, ako jim manjka najpotrebnejšega sredstva — skupne govorice, ali bolje povedano, ljubezni do skupne govorice. Kaj naj veže slovensko mater z otrokom, ki govori tuj, njej nerazumljiv jezik? Kako naj ga vodi po pravi poti?

In končno. Kje je zapisano, da bo otrok ostal vedno v tujini? Ali ni zlasti danes zelo zelo verjetno, da bo morala mladina domov? Saj je dobro znano geslo skoro vseh držav: »Tujce ven! Ne rabimo jih več, ker imamo dovolj domačih brez posla.« — »Če bo šel domov, se bo že naučil«, si mislijo nekateri starši. Neumna misel! Kar se človek v mladosti nauči, to zna. Saj ste že dolgo v Franciji in niste bili stari, ko ste prišli sem. Pa povejte, koliko vas je, ki ste se naučili francosko? Nekaj besed morda. Toda na prste bi lahko našteali one, ki znajo napisati priprosto pismo v francoskem jeziku, medtem ko slovensko bere in pišete, čeprav tu pa tam napravite kako napako. — Ali ne bo prav tako z mladino, če se bo vrnila v domovino, ko bo že izven šolskih let? Naučila se bo govoriti, toda pisati in brati? Starši, ali veste, da vas bodo otroci takrat kleli, ker niste storili svoje dolžnosti, da bi jih rešili potujčenja? In kaj je treba storiti v ta namen? Kdo je v to poklican?

V prvi vrsti t a r š i, potem pa d o m o v i n a, t. j. vlada in razna društva, ki imajo namen, skrbeti za izseljence. Poglejmo, kako vsi ti opravljajo svojo dolžnost?

O starših moram reči, da jih je komaj 10 odstotkov, ki nauče svoje otroke govoriti, čitati in pisati slovenski, iz česar je razvidno, da so otroci izseljencev v veliki večini analfabeti glede naše govorice, ki znajo le nekaj slovenskih besed na pamet in še te nepravilno. O pisavi in njih čitanju se jim pač nič ne sanja. Je na žalost celo nekaj staršev, ki se menda boje, da bi se njih sinovi in hčere naučile domačega jezika, zato se sami priučijo par tujih besed, katere mešajo med lepo slovenščino, ko govore z otrokom. Če jim kaj rečeš, te jezno zavrnejo: »Kaj bi se učil slovenski in ljubil domovino, ki mu ni dala kruha!« Pomilovanja so vredni taki ljudje. Človek božji, ali si upravičen manj ljubiti in spoštovati svojo mater, če je revna, če ti ne more dajati bonbonov in drugih dobrih stvari, kar lahko dá bogata mati svojem razvajenčku? Tudi domovina je naša mati in če res nisi mogel dobiti primerne služke doma, še nimaš pravice zaničevati jo. Dobra ti bo še, mogoče prav kmalu. — Nič ne lažem, ako trdim, da starši v splošnem ne vršijo svoje dolžnosti. Trda beseda mi uhaja pod pero, in moram jo zapisati: Ali ni čudno, da slovenske matere rodijo Angleže, Špance, Nemce, Francoze itd., namesto da bi rodile Slovence? Da rodijo ljudi, o katerih velja pregovor: »Kdor materino govornico zaničuje, med izdajalce svojega rodu se ponižuje«.

Drugo dolžnost, smo rekli, ima domovina. Vlada bi morala zasledovati ta cilj po svojih državnih predstavnikih v inozemstvu in s tem, da pošilja izseljencem učitelje. Kako je v tem oziru?

Z veseljem potrdim, da je naša vlada v zadnjem času pokazala precej dobre volje. Omogočila je, da so odšli k našim izseljencem nekateri duhovniki, šolske sestre in učitelji. V Jugoslaviji imamo tudi več društev in družb, katerih smoter je pomagati našemu izseljenstvu. Brez dvoma je ena prvih in najboljših takih organizacij »Rafaelova družba«. Debele knjige bi mogli napisati o tem, koliko dobrega je že storila izseljencem. Naj ji bo skromno priznanje na tem mestu v zadoščanje za ne-hvaležnost, ki jo je uživala še pred nedavnim časom, o katerem upamo, da se ue vrne več.

Zelo olajšano delo imajo starši, kjer je naš duhovnik ali učitelj. Ni treba drugega, kakor da redno pošiljajo svoje otroke k slovenskemu pouku in da jim tudi doma vcepljajo ljubezen do njega. Težje pa je, kjer duhovnika ali učitelja ni. Tu morate biti pač sami učitelji. Naj se vam ne zdi škoda denarja za slovensko knjigo ali časopise. Kupite otrokom slovenski abecednik. Vsem pa velja tole:

Štejte si v sramoto, ako vaši otroci vpričo vas govore v tujem jeziku, kadar ni treba. Zahtevajte z lepo, ako treba pa tudi z ostro besedo in kaznijo, da vaši otroci občujejo med seboj v materinščini. Otroci, ki ne ljubijo vašega jezika, tudi vas ne bodo ljubili. In ti, mladina! Če ti mati splete lepe gorke nogavice, ti jih pa zavržeš, češ, da niso moderne, ali ne bo mati žalostna? Še grše pa je, če zavržeš materino govorico! Tak otrok nima rad staršev, pa če tudi stokrat reče, da jih ima.

O pomanjkanju učiteljstva je bilo že dosti pisanega. Kolikor mi je znano, smo v inozemstvu samo trije učitelji: eden v Holandiji, eden v Belgiji in eden v Franciji. Dočim sta druga dva plačana, imam jaz samo brezplačen dopust.

Naj ponovim ob sklepu, da je treba naše izseljenske otroke za vsako ceno čuvati pred pošufčevanjem. V dosego tega jih je treba slovenskega jezika naučiti in vcepljati jim ljubezen do domovine in naroda. Ako bomo vsi, ki smo poklicani, storili tozadevno svojo dolžnost — kar Bog daj — uspeh ne bo izostal.

SLOVENSKO DEKLE V TUJINI.

(Ponatis iz »Slovenca«.)

Ko se z vso vnemo pripravljamo na II. jugoslovanski evharistični kongres, katerega sadovi naj bi bili: vsesplošno uveljavljenje katoliškega udejstvovanja na vseh področjih, odprava verskega individualizma, ali bolje: razmah pristnega katoliškega samaritanstva, skrb, ona skrb za bližnjega, ki jo narekuje z božjo ljubeznijo oplojena ljubezen do bližnjega, je kakor rezka disonanca udarila v dušo policijska statistika, ki ugotavlja s suhimi številkami, da je aretirala, oddala v bolnišnico, izročila toliko in toliko deklet. In vsa ta naša dekleta so naše sestre... Vse so, kakor mi vsi, zaznamovane z neizbrisnim zna-

menjem sv. krsta, vse so bile potrjene od Sv. Duha, vse so poklekale dolga leta k mizi Gospodovi, vse do tedaj, dokler jih ni odtrgala od sv. občestva doma in domače hiše skrb za delo in kruh. Tedaj so odšle, morale oditi v mrzlo tujino. In kaj je ta napravila iz njih? Z grozo se vprašujemo: ali je mogoče, da je taka, tako žalostna usoda našega ženstva?

Nehote pa tudi v premnogih dušah, zlasti onih, ki se čutijo soodgovorne za svoje sestre, veliko vprašanje: kako pa pride do tega, da se izgubi z doma tako pošteno, verno slovensko deklet? Katere so tiste nevarnosti, ki so tako silne, da se jim ne more izogniti, ampak jo trdo obdrže v krempljih in je več ne izpuste?

Pričenši pri starših, zlasti materah, pa preko domačih, gospodarjev in gospodinj, pa do nas vseh hodijo vzroki za te nevarnosti in dovolj poguma moramo vsi imeti, da se pogledamo z njimi iz oči v oči, da jim napovemo boj.

Pošteno, verno in povečini tudi dobro obvarovano odhaja deklet z doma; pošteno, ker je vsa okolica poštena, verno, ker so vsi okoli nje verni. Toda one poštenosti, ki izvira iz trdne vere, one globoke vernosti, ki bi ji bila srčna potreba in bi usmerjala vse njeno življenje, pa večkrat nima. Tako dobro je obvarovana, da ne veniti najpotrebnejšega za življenje, še manj pa tega, kar bi ji služilo v obrambo, kar bi ji bilo za orožje v nevarnostih, ki preženajo vse od tedaj, ko je zapustila domači krov. Da bi bile kakršnekoli nevarnosti v tujini, tega niti ne sluti.

Starši ne pomislijo, da je taka samotna pot v tujino že sama na sebi nevarnost za mlado deklet. Saj celo mislijo, — kar je večkrat tudi res — da tujina obrazuje, pomaga k samostojnosti, a pozabijo, da mora biti za to položen temelj že v domači vzgoji. Pozabijo tudi, da je prehod v novo življenje v tujini silno težak za mlado deklet, brez izkušene pomoči skoro nemogoč. Kje naj dobi temeljev, če jih je domača vzgoja zamudila, kje tudi izkušene pomoči, če v tujini nikogar ne pozna?

Če pa odhaja deklet z doma brez vednosti staršev, ali če jo celo spodijo za kruhom, potem je še tem hujše, ker nima one prijetne zavesti, da domači z ljubeznijo mislijo nanjo, skrbe in molijo zanjo. Vsa neizkušena verjame že na poti v tujino vsaki prijazni besedi, je vesela za vsakršen navsvet od kogarkoli, pa niti ne pomisli, da bo svojo lahkovernost morebiti drago plačala. Lahkovernost in prevelika zaupljivost sta dekletu največkrat v veliko škodo. Ali razumemo vsi, da je treba dekliško vzgojo doma in v društvi temeljito prusmeriti v resnično vzgojo za življenje? In to takoj, brez odlašanja!

Vsakdanje izkušnje kažejo, kako hitro podeželska dekleta odpovedo, ko pridejo v mesto, v nove razmere. Že skrb in trud pri iskanju službenega mesta sta jim nova, ker računajo s tem, da je v mestu vedno dovolj služb. Toda že čakanje na službo v brezdelju, ko same sebe postavijo na trg v posredovalnico, jih spravi iz ravnovesja. Deset in deset parov oči jih vsak dan ogleduje, izbira in vse blagrujejo tisto, ki jo je gospodinja izbrala, a ne pomislijo, da je odšla na novo križev pot in bo morala biti trdna in močna, če bo prestala

preizkušnjo, a še potem je sto in sto nevarnosti zanjo, za njeno čast, njeno poštenje v novem domu. Res, da, dom bi moral biti dekletu vsaka služba, pa ni, stokrat ne! Le vprašajmo jih, koliko domačnosti občutijo! Ali pa je intimne domačnosti preveč... Kako težko pa je za mladega človeka ostati miren in hladnokrven nasproti vsem vabljuvostim mesta in njegovih zabav! Doslej je bilo deklet v krogu domače družine, prijateljic, znank in domačega kraja. Življenjska pot, versko življenje doma, naziranje o pravici in krivici je bilo jasno začrtano. Okolica, v kateri je živelo, je bila znana in ni zahtevala nič težkega od nje. Zdaj pa pride vse novo in zahteva odločitve od nje same. Tam kinó z vabečimi slikami, tu godba in ples, veselje in smeh. Ali ne bo tu tudi zanjo vsaj nekaj veselja? In bo vsaj za kratek hip lahko pozabila vse neprijetnosti v službi, ves trud pri nenavadnem delu, mraz in puščobo svoje podstrešne sobice s šepasto in polomljeno opravo, vso zapuščenost, vse domotožje? Pa bodo dobri in prijazni ljudje okoli nje, ki ji gotovo privoščijo razvedrilo, pa bi se teh bala, ko vendar pravijo, da je veselica nalašč za taka dekleta, ki so v mestu tako sama? — Polagoma in počasi pa strnjeno in vedno bolj gotovo dobiva novo, tuje, neznan, vsiljivo, tesno in strašno premoč v mišljenju in presoji neizkušene dekleta. Tuje kmalu ni več tuje; nezavestno je storjen prvi korak čez mejo dovoljenega, — nadaljna pot ni več težka in gre — navzdol...

Nedeljska dolžnost je samo še sitna dolžnost, ali je sploh potrebna? Za vsakdanje molitve je vedno manj časa. Kje naj sploh vzame čas za kongregacijo in za društvene sestanke? Saj tudi treba ni, saj sama ve, kaj je prav in kaj ne, Domov pisati ni nikoli časa, tudi pisma z doma niso prav nič zaželena. Stik z domom je pretrgan, stik z Bogom prav tako, kaj še ostane.

O tujina, kaj si napravila iz naših deklet!

Izseljenski učitelj Janko Jankovič, Tuckequegnieux MetM, Francija:

SLOVENSKE ŠOLE V FRANCIJL.

Zelo previdno, raje nizko ko visoko računano, bo v Franciji kakih 18.000 naših slovenskih ljudi. Računajmo, da jih je polovico poročenih, to je devet tisoč, ali štiri tisoč in pet sto parov, družin, in da ima povprečno vsaka družina po enega solo-obveznega otroka. Slovenske družine v Franciji so namreč skoro vse mlade in šele njihovi prvi otroci doraščajo šoli. Zmerno računano živi torej v Franciji štiri tisoč in pet sto slovenskih šolskih otrok. Štiri tisoč pet sto slovenskih šolskih otrok se torej samo v Franciji stalno odtujaše svojemu narodu, svojemu jeziku in svoji zemlji.

Poleg njihovih staršev se zanima za te slovenske otroke tudi še četvero drugih gospodov, ki jim želijo ohraniti njihovo slovensko besedo in jim praviti o njihovi domovini, da jo bodo poznali in lahko ljubili. Dva izmed njih sta duhovnika. Po obžalovanja vrednem in tako nenavadnem odhodu odličnega, sposobnega, delavnega, v njegovem okolišu naravnost soglasno cenjenega in ljubljenelega gospoda Silvestra

Skebe samo dva, ki upravljata naravnost ogromne župnije in moreta zato le tu in tam učiti nekoliko verouka in slovenskega čitanja in pisanja.

Ostala dva sva rudniška uradnika, ki zgolj iz najine dobre volje poučujeva tudi slovensko mladino. Dočim je eden po svojem resničnem poklicu pevovodja, je pravi učitelj samo eden, ki je bil že več let šolski upravitelj v Jugoslaviji, pa je pustil službo in odšel med izseljence v Francijo, v nadi, da se bo mogel vsega posvetiti delu za slovensko izseljeno mladino.

Vseh teh četvero gospodov poučuje kakih štiri sto do pet sto slovenskih otrok. Ostalih štiri tisoč slovenskih otrok v Franciji je nemih in gluhih za slovensko besedo in slepih za lepote slovenske in jugoslovanske domovine. V tujem morju tonejo, počasi pa gotovo pojenjujejo biti »slovenska deca«, SOS — Rešite naše duše! kličejo molče svoji domovini, ali le malo kdo jih čuje. Skoro v celoti bodo izgubljeni za slovenski svet!

Jugoslavija s Francijo nima pogodbe, po kateri bi smela otvarjati šole za svoje izseljence, kakor na primer Poljska, ki ima svoje šolstvo v Franciji sijajno urejeno. Katerim je bilo kaj za slovensko deco, so morali poiskati zato drugih izhodov.

Postavno je dovoljeno poučevati verouk. Dovoljeno je tudi ustanavljati jugoslovanska društva, pevska, dramska, telovadna, itd. Prefektura (banovina) departementa Moselle je dovolila zadnji čas celo prave jugoslovanske tečaje za našo mladino. Možnosti za zbiranje mladine je torej v Franciji kljub vsemu dovolj.

Čas: Vsi otroci morajo obiskovati francosko šolo. Prosti so ob nedeljah in četrtek, vse počitnice, in vsak dan od četrte ure dalje. Tudi časa je torej za skromne šolske tečaje dovolj.

Prostor: Rudniške uprave so na splošno zelo naklonjene pouku mladine v njenem domačem jeziku, in ta pouk običajno naravnost vzgledno podpirajo. Ne nudijo samo brezplačno lepih, po zimi kurjenih dvoran, ampak tudi mize, stole, itd.

V nekaterih krajih departementa Moselle se vrši šolski pouk celo v francoskih državnih šolah, za kar imajo na primer Poljaki postavno pravico po vsej Franciji.

Manjka pravzaprav samo — učiteljev. Gospod urednik »Duhovnega življenja« misli, da bi naše, po vsem širnem svetu razkropljene izseljence posebno zanimalo, kako da poučujem.

Naj Vas torej povabim za eno popoldne v Tucquegnieux, majhen kraj v vzhodni Franciji, še najbližje Nancyju in Metzju, kjer živi med tisoč Francozi kakih štiri tisoč tujcev vseh narodov sveta in med vso to mešanico kakih tri sto naših ljudi, skupno z odraslimi in otroci. Čeprav ne največja, je vendar Tucquegnieux ena izmed velikih slovenskih kolonij v Franciji. Velika raztresenost naših ljudi po vsej veliki deželi je sploh ena izmed največjih ovir njihovega narodnega življenja, posebno šolskega pouka, ki je v celoti res nemogoč, tudi če bi bilo zanj na vseh straneh dovolj dobre volje. Že ime Tucquegnieux je tako čudno, da ga pošten Kranjec ne more spraviti skozi svoja usta. Morda bi ga zapisali Tükenjő, kar seveda ni čisto

pravilno. Naši ljudje mu pravijo kar lepo enostavno in po domače Tikne.

Četrtek je. Ravnatelj rudnika, kjer sem uslužben kot tolmač za slovenske delavce mi je dovolil, da morem vsak četrtek zapustiti rudniško pisarno že ob treh popoldne. »Au revoir, Messieurs — Na svidenje, gospodje!« pozdravim svoje tovariše, sedem na mali motorček, in že sem v slovenski kantini.

Naravnost ogromna stavba, prostorna za štiri sto do pet sto delavcev! Radi krize ima vendar naš kantiner Globokar trenutno le enajst »puršev«, kakor pravimo pristno po slovensko neporočenim delavcem, ki stanujejo bodisi po družinah, bodisi po zasebnih ali rudniških gostilnah ali kantinah. V tej veliki in prazni stavbi »Cantine slovéne — slovenski kantini«, kakor ji pravijo, imamo tudi društveno dvorano, ali chambre de catechisme, kakor jo še bolj navadno imenujejo. To je naša šolska soba.

»Dober dan, gospod učitelj! Dečki so pa v nas kamenje metali!« že od daleč kliče zmiraj objokana Pepca. »Ni res! Samo napodili smo jih, ker so prišle na naš konec,« vpije bojeviti Tonček iz drugega konca. »Jaz sem pa svinčnik izgubila,« joka spet mala vera. »V šolo,« pravim jaz, »tam se bomo pomenili.« In že uderejo v kantino, da jih komaj krotim.

»Molili bomo!« Po molitvi nekoliko verouka: sedem zakramentov, božje in cerkvene zapovedi, šest poglavitnih resnic, spoved in obhajilo, kako se obnašaj pri sveti maši, itd.

Po verouku razdelim abecednike in čitanke, ki nam jih je podarila ljubljanska kraljevska banska uprava. Najprej je za branje na vrsti mlajša skupina. »Kukavika kuka«, bere Jožek. »Ptisek leti.« »Desek kaka cunaj — Deček čaka zunaj.« Ta presneti č in č, koliko preglavic delata našim malim izseljenčkom! »Krava mūka«, bere Ivanček, čeprav ni Ribenčan. Samo Danči, ki še ne hodi v francosko šolo, ve, da krava mūka in ne mika. Francoska izgovorjava je zelo svojevrstna, kakor je splošno znano, zato je s slovenskim branjem pri naših malih, ki že znajo francoski, obilo težav.

Višji oddelek je med tem pisal. Zamenjamo. Sedaj bodo mali pisali in veliki čitali. Danes bomo brali iz Angeljčka mesto iz šolskih čitank. Veliko veselje, ki postane komaj popisno, kadar dobe v roke »Naše duhovno življenje« z burkastim in tako imenitno ilustriranim Storžkom. Dobro berejo, gladko in razločno. Kar zadovoljen sem.

Sledi odmor. Na dvorišče. »Črni mož«, »slepa miš«, »lisica«, »ribiči« itd. Še kakor začaran grad pusta in mrtva kantina oživi, ko se naši malčki navdušeno podé okrog nje.

Po odmoru nazaj v šolo. Kratek narek, da se pomirijo pljuča in srce. Potem nekoliko zgodovine in zemljepisa. »Kje smo mi doma?« »V Jugoslaviji!« »Ata, koliko časa bi pa ti vozil z motorčkom v Jugoslavijo?« »Dobro, pa zračunajmo!« Pet do šest dni. Moj motorček namreč ni dirkalen stroj, marveč star penzionist bolj počasne vrste, ki je očitno mnenja, da se počasi daleč pride. Marsikakšen dober tekač bi ga pre-

tekkel. Vendar svojo službo prav dobro opravlja.

Za odhiti pravljica. Nato petje, naše skupno veliko veselje! Maloštevilen je »Tikenjski slavček«, pa je vendar že marsikomu izvabil solze iz oči. V Tucquegnieux smo gotovo že dvajsetkrat javno nastopili, večkrat pa že tudi v Aumetzu, Piennes, Ste Marie aux chéne, Amneville, itd. Pa že tako lepo zapojejo ti naši otroci, da jih je res veselje poslušati.

Po petju še malo telovadbe, in šola je končana.

Tako je v Tucquegnieux.

Kaj pa v drugih krajih?

V Franciji je mnogo večjih slovenskih naselbin, kakor Tucquegnieux. Posebno v Pas de Calais, v Merlebachu in okolici, v Aumetzu itd. Znameniti so bili merlebaški nad stočlanski otroški pevski zbori, slovenski ponos in veselje in občudovanje tujcev. Vsekakor je zelo čudno plačilo, katero je prejel gospod pevovodja Skebe za svoje požrtvovalno in več ko nesebično delo. Zbori so ostali brez pevovodja in brez možnosti, da se v Merlebachu znova naseli in — bili so.

Od štirih tisoč pet sto slovenskih otrok v Franciji jih komaj pet sto uživa nekoliko slovenskega pouka. Tudi ti nikakor ne dovolj. Srce boli človeka, ko vse to gleda, opazuje in premišljuje. Tako majhen narod smo, pa vendar tako brezmiselno izročamo narodnemu, verskemu, moralnemu in socialnemu propadu najdražje kar imamo, svojo mladino, svojo kri.

Bog ve, koliko je še po drugih deželah slovenske mladine, ki tone, poginja, umira in obupno prosi: »SOS — Rešite naše duše!« — zastoj, ker jih nihče ne sliši.

IZSELJENSKE NOVICE.

UDELEZENCEM EVHARISTIČNEGA IN IZSELJENSKEGA KONGRESA.

1. Ker bo tiste dni v Ljubljani ogromen naval ljudstva, se bo prenočišče težko dobilo, ako se sploh bo. Kdor želi imeti v hotelu sobo in postelj, se mora prijaviti vsaj do 1. maja. Čim preje, tem bolje.

Kdor hoče, da mu zagotovimo prenočišče, mora poslati naprej 25 Din za vsako noč kot »aro«. Mi bomo morali sobo plačati, ako jo bomo najeli, pa naj jo dotični uporabi ali ne. Družba sv. Rafaela pa nima nikakih tozadevnih sredstev na razpolago.

Na to opozarjamo voditelje skupin, da potem ne bo sitnosti in godrnjanja. Posebno Amerikanci naj ne pozabijo, da Ljubljana ni Chicago, pa tudi New York ne.

2. Za vsako posredovanje za vizum, ali polovično vožnjo, ali vse druge olajšave v naši državi, katere si naši izseljenci žele za ta dva kongresa, naj se nemudoma priglasijo. Za taka posredovanja so potrebni meseci, da se uredi.

3. Za izseljence, katere veže še vojaška služba naše države, je Družba sv. Rafaela že zaprosila ministrstvo, da za časa obiska ne bodo imeli težav.

Dopisnikom. Vsi dopisi morajo biti pisani samo na eni strani papirja. Saj je papir poceni. Ako kdo piše na obe strani, moramo mi za tiskarno cel dopis prepisovati, kar pa stane denar in čas.

Uredniški deli za majevo številko se bodo zaključili 1. maja. Vsa poročila za to majevo številko morajo biti tu vsaj 1. maja.

Društvo za varstvo deklet v Ljubljani je imelo svoj letni občni zbor 10. marca t. l., na katerem je podalo točno poročilo o ogromnem delu, katerega vrši za varstvo naših deklet potom svojega kolo-dvorskega misijona. Društvu želimo obilo uspeha in obilo dobrotnikov, ki bi finančno podprli organizacijo, da bi mogle čim uspešneje razviti svoje delo po naši državi.

Gospodje, ki so prosili Družbo sv. Rafaela podpore za razne misijonske, socialne in kulturne namene med našimi z doma iz sklada, nabranega na izseljensko nedeljo, obveščamo, da je bil letos finančni uspeh iz znanega vzroka izredno majhen. Nad 20.000 ima Družba sv. Rafaela škode. Zato je morala vse te prošnje zavrniti, kar zelo obžaluje. Njena finančna sredstva so se zelo skrčila, delo in stroški pa zelo povečali. Gospodarska kriza se občutno pozna tudi pri darovih za Družbo sv. Rafaela. Ljudstvo nima, zato tudi dati ne more.

Gg. izseljenske duhovnike zapadne Evrope vljudo opozarjamo na naš članek o »Ls. Vest. Rafaelu« in jih lepo prosimo, da se o tem med seboj pogovore in določijo ceno listu tako, da bo list mogel kriti stroške.

Tudi jih lepo prosimo, da nam v vsaki naselbini dobe zastopnika, na katerega bomo list za celo naselbino pošiljali in on ga bo tako raznesel naročnikom po naselbini. Družba sv. Rafaela silno želi list ne samo ohraniti, temveč ga tudi povečati vsaj na dvakrat mesečno. Čim več izdaj, tem koristneje bo za naselbine. To bo pa mogoče samo, ako se dohodki čim največ mogoče povečajo, stroški pa zmanjšajo. — **Družba sv. Rafaela.**

V vsaki slovenski naselbini po celem svetu bi radi dobili zastopnika lista, ki bi list razširjal po naselbini in ki bi nam od časa do časa kaj poročal o življenju v naselbini. Prav lepo prosimo.

Skrb za naše izseljenske povratnike.

18. marca letos se je vršil v Ljubljani v Delavski zbornici sestanek izseljenskih organizacij naše države, katerega je sklical minister za socialno politiko, g. dr. Drago Marušič. Predsedoval mu je g. dr. Fedor Araniski, šef izseljenskega oddelka tega ministrstva. Udeležili so se ga gg. Milan Marjanovič, predsednik Zveze izseljenskih organizacij, P. Kazimir Zakrajšek, predsednik Družbe sv. Rafaela, Vladimir Kravos, tajnik Narod. izseljenskega odbora v Ljubljani, dr. Ivan Marija Čok, predsednik Zveze jugoslov. emigrantskih združenj v Jugoslaviji iz Beograda, Ivan Stari, predsednik društva »Istra« v Zagrebu, dr. Slavo Tomažarič in Rudolf Golouh za emigrantsko združenje v Mariboru, prof. Anton Gorup in Josip Rakušček za socialni oddelek emigrantske zveze iz Ljubljane, dr. Julij Fellahar, predsednik Osrednjega odbora kluba koroskih Slovencev v Ljubljani, dr. Josip Oblak, predsednik društva »Branibor«, načelnik Ivo Sanič, predsednik odbora za sprejemanje beguncev v Ljubljani, dr. Saša Štrekelj in dr. Lavoslav Čermelj za društvo Tabor v Ljubljani, Albin Radikov, inšpektor ministrstva za poljedelstvo iz kolonizacijskega odseka iz Beograda, dr. Marijo Krmpotič, predsednik centralnega odbora za posredovanje dela iz Beograda, dr. Tona Šapla, direktor urada za agrarne operacije iz Ljubljane, Jurij Kučič, inšpektor banske uprave savske banovine za kolonizacijo iz Zagreba in Fran Fink, izseljenski nadzornik iz Ljubljane.

Po daljšem pojasnjevanju sedanjega stanja skrbi za naše izseljenske povratnike in begunce, zlasti naše notranje kolonizacije se je sklenilo, da se vse to ogromno delo, ki je sedaj razcepljeno v toliko posameznih organizacij z istim namenom, združi v eno organizacijo, ki naj prevzame celo to delo, ga sistematično uredi in koncentrira. Ustanovi se naj osrednji odbor, ki bo s pomočjo vladne podpore vodil to delo. P. Zakrajšek je posebno povdaril, da naj se za vse to delo porabi izseljenski fond, katerega je bilo že na zadnjem izselj. kongresu izkazanega nad 30 milijonov. Ta fond so zložili samo naši izseljenci s taksami, katere so morali plačati ali sami ali parobrodne družbe ko so odhajali iz države. Ta denar je torej strogo izseljenski denar in izseljenske organizacije naj skrbje, da se ga dobi nazaj in da izseljenskim povratnikom nazaj s tem, da se da vsem tem organizacijam na razpolago za oskrbo za izseljenskih povratnikov.

Dalje se je sklenilo:

a) da se vsi ti prosilci za naše državljanstvo oproste vseh državnih in samoupravnih taks;

b) da se delodajalci, ki zaposle izselj. povratnike in emigrante, ki še nimajo državljanstva, oproste vseh taks za zaposlovanje inostratev; c) da se priseljenci in povratniki intelektualci, dijaki in profesionalci oproste nostrifikaciji njih izpitov in za to predpisanih taks; d) da se z dijaki naše narodnosti iz inozemstva, ki pridejo sem k nam študirat, postopa tako kakor z domačini, če tudi niso še naši državljanji; e) da se postopa s povratniki in priseljenci naše narodnosti kakor z domačimi delavci.

Da se za nje poskrbi, naj se 1. ustanove prenočišča v glavnih centrih ob državni meji, zlasti na Sušaku, Splitu, v Ljubljani in Mariboru za prve dni, ko pridejo domov, 2. posebno taborišče za daljšo dobo, ko iščejo dela, 3. naj se uredi možnost kolonizacije v državi, kjer bodo našli zaposlenost na kmetijah.

Požrtvovalno delo nekaterih nemških duhovnikov za slovenske izseljence v Nemčiji.

Kar je naš »Izseljenski vestnik Rafael« za naše slovenske izseljence v tujini, to je »St. Raphaelsblatt, katholisches deutsches Kirchenblatt für Jugoslavien«, za nemške priseljence v Jugoslaviji. Izhaja zdaj že tretje leto v Beogradu in je list verske in nabožne vsebine, namenjen katoliškim vernikom nemške narodnosti. Izhaja vsakih 14 dni.

V 5. številki letošnjega letnika poroča ta list sledeče:

»V Nemčiji biva nad 20.000 katoliških Jugoslovancev. Za njihovo dušno pastirstvo je vzorno skrbljeno. V škofijah Münster, Padeborn in Köln imajo v več kot v 40. krajih službo božjo v svojem maternem jeziku. V velikonočnem času prepotuje en jugoslovanski pater, s pomočjo škofov in župnikov, vse naselbine ter nudi slovenskim in hrvaškim katoliškim družinam priložnost za velikonočno spoved. Sedem nemških duhovnikov se je v svrhu dušnega pastirstva med njimi naučilo slovenskega, dva pa hrvaškega jezika.«

Tako ta list. Vsekakor zelo lepo od njih, teh nemških duhovnikov in je znak njihove velike ljubezni do neumrjocih duš tujih priseljencev.

DAROVI IN PRISPEVKI ZA DRUŽBO SV. RAFAELA.

(Izseljenske nedelje darovanja in tiskovine.)

Ajdovec: Župni urad 60 Din. — Ambrus: Župni urad 150 Din. — Begunje pri Cerknici: Župni urad 55 Din. — Besnica: Župni urad 30 Din. — Blagovica: Župni urad 20 Din. — Bohinjska Bela: Župni urad 20 Din. — Brezje: Franciskani 5275 Din. — Breznica: Župni urad 150 Din. — Mohorjani 56 Din. — Brdo: Župni urad 20 Din. — Bučka: Župni urad 2025 Din. — Čatež ob Savi: Župni urad 25 Din. — Črnuče: Župni urad 4825 Din. — Dob: Župni urad 100 Din. — Dobropolje: Župni urad 51 Din. — Dobrova: Župni urad 116 Din. — Dol: Župni urad 50 Din. — Dole: Župni urad 30 Din. — Dolenji Logatec: Župni urad 80 Din. — Dovje: Župni urad 100 Din. — Gorje: Župni urad 20 Din. — Gotenica: g. Gliebe J., župnik, 25 Din. — Gozd: Župni urad 15 Din. — Grahovo: Župni urad 25 Din. — Griže pri Celju: g. Kosi J., župnik, 16 Din. — Hrastje pri Kranju: Župni urad 2225 Din. — Ihan: Župni urad 60 Din. — Izlake: Župni urad 7275 Din. — Javor pod Ljubljano: Župni urad 1375 Din. — Kamnik: Župni urad 80 Din. — Kočevje: Župni urad 20 Din. — Kolovrat: Župni urad 20 Din. — Komenda: Župni urad 160 Din. — Konjšica: Župni urad 7 Din. — Kopanji: Župni urad 35 Din. — Koprivnica: Župni urad 3350 Din. — Koprivnik v Bohinju: Župni urad 19 Din. — Kranjska gora: Župni urad 100 Din. — Krašnja: Župni urad 28 Din. — Križe: Župni urad 100 Din. — Krško: Župni urad 30 Din. — Kapucini 40 Din. — Kurešček: Župni urad 25 Din. — Leskovec: Župni urad 140 Din. — Ljubljana: Cerkev presv. Srca Jezusovega 12075 Din. — Župnija sv. Cirila in Metoda 200 Din. — Lom: Župni urad 56 Din. — Lučine: Župni urad 1025 Din. — Marija Nazarje: P. K. Urankar, 250 Din. — Mavčiče: Župni urad 21 Din. — Mekinje: Župni urad 43 Din. — Mengeš: Župni urad 91 Din. — Mirna peč: Župni urad 3150 Din. — Mokronog: Župni urad 51 Din. — Mošnje: Župni urad 10 Din. — Mozelj: Župni urad 46 Din. — Naklo: Župni urad 50 Din. — Nevlje: Župni urad 25 Din. — Nova Štifta: Župni urad 1050 Din. — Novo mesto: Franciskani 38 Din. — Župni urad 155 Din. — Marijina kongregacija 12250 Din. — Ovšiče: Župni urad 12 Din. — Osilnica: Župni urad 15 Din. — Planina pri Raketu: Župni urad 56 Din. — Podbrezje: Župni urad 50 Din. — Podgorje: Župni urad 15 Din. — Podlipa:

Župni urad 21 Din. — Polica: Župni urad 40 Din. — Poljane nad Skofjo Loko: Župni urad 20 Din. — Poljane pri Toplicah: Župni urad 550 Din. — Ponikva ob juž. železnici: g. Kociper A., župnik, 5 Din. — Prečna: Župni urad 80 Din. — Komljanec J., kaplan, 6 Din. — Predoslje: Župni urad 50 Din. — Preska: Župni urad 30 Din. — Radovica: Župni urad 4 Din. — Radovljica: Župni urad 50 Din. — Raka: Župni urad 50 Din. — Rateče-Planica: Župni urad 45 Din. — Rateče: Župni urad 60 Din. — Ribnica: Župni urad 300 Din. — Rovte: Župni urad 50 Din. — Smednik: Župni urad 50 Din. — Sodražica: Župni urad 7275 Din. — Sora: Župni urad 50 Din. — Sostro: Župni urad 50 Din. — Soteska: Župni urad 12 Din. — Spodnji Brnik: Župni urad 35 Din. — Stara Loka: Župni urad 100 Din. — Staritrg pri Ložu: Župni urad 10950 Din. — Stična: Župni urad 3475 Din. — Stranje: Župni urad 6750 Din. — Sv. Gregor: Župni urad 60 Din. — Sv. Katarina: Župni urad 16 Din. — Sv. Lovrenc na Drav. polju: Župni urad 30 Din. — Sv. Trije Kralji: Župni urad 1325 Din. — Sv. Trojica: Župni urad 25 Din. — Sv. Vid nad Cerknico: Župni urad 20 Din. — Šenčur: Župni urad 76 Din. — Skocijan pri Turjaku: Župni urad 20 Din. — Škofja Loka: Župni urad 143 Din. — Šmarje: Župni urad 30 Din. — Smartno pod Šmarno goro: Župni urad 4375 Din. — Smartno pri Litiji: Župni urad 116 Din. — Štanga: Župni urad 20 Din. — Št. Gotard: Župni urad 25 Din. — Št. Ilj pri Velenju: Župni urad 10 Din. — Št. Jakob ob Savi: Župni urad 40 Din. — Št. Janž: Župni urad 1850 Din. — Št. Janž na Dravskem polju: Župni urad 5575 Din. — Št. Jurij pri Šmarju: Župni urad 16 Din. — Št. Lambert: Župni urad 15 Din. — Št. Lovrenc: Župni urad 50 Din. — Št. Peter pri Novem mestu: Župni urad 50 Din. — Št. Vid nad Ljubljano: Župni urad 150 Din. — Št. Vid pri Stični: Župni urad 7775 Din. — Toplice: Župni urad 42 Din. — Trboje: Župni urad 30 Din. — Trstenik: Župni urad 35 Din. — Tržič: Župni urad 60 Din. — Tunice: Župni urad 50 Din. — Unec: Župni urad 15 Din. — Vavta vas: Župni urad 28 Din. — Velesovo: Župni urad 30 Din. — Velike Poljane: Župni urad 2550 Din. — Vič pri Ljubljani: Župni urad 210 Din. — Volgje: Župni urad 26 Din. — Vrhnik: Župni urad 86 Din. — Začorje ob Savi: Župni urad 4850 Din. — Zaplana: Župni urad 15 Din. — Zapogje: Župni urad 25 Din. — Želmlje: Župni urad 20 Din. — Žiri: Župni urad 61 Din. — Žužemberk: Župni urad 105 Din.

Iz tujine:

Amerika: New York: Prosvetna društva »Domovina«, »Slovan«, »Bled«, poslano po g. Leo Zakrajšku, kot zbirko »Izseljenski nedelje« 876 Din.

Francija: Ametz: Slovensko Delavsko Društvo, poslano po izseljeniškem duhovniku g. Antonu Svelcu, kot zbirka »Izseljenski nedelje« 540 Din.

Vsem gg. župnikom, ki so se zavedali naše velike verske in narodne dolžnosti, da skrbimo za ohranjanje sv. vere in narodnosti med našimi izseljenci, se Družba sv. Rafaela iskreno zahvaljuje, da so nabirali mile darove, ki naj pomagajo med njimi vršiti to veliko delo. Priznamo, da so zelo težke razmere vsepovsodi, da ljudje težko dajo. Vendar saj so nam izseljenci že milijone poslali sem domov in nam še pošiljajo in je to samo kapljica teča, kar so oni dali. Zlasti družine, ki imajo koga svojih na tujem, naj bi nam pomagale. Bog plačaj.

Družba sv. Rafaela.

FRANCIJA.

Volmerange-Les-Mines je precej skrita in malo poznana naselbina ob luksemburški meji. Tudi nekaj slovenskih družin in samcev je tu naseljenih. Ob tej priliki lahko omenim, da je samskih med izseljenci vedno manj. Bridko to občutijo različne kantine, ki imajo samske delavce na stanovanju in hrani. Nobena ne shaja dobro, vse več ali manj životarijo. Samci eden za drugim stopajo v zakonski stan, kar je za vsakega le želeči. Izkušnja uči, da veliko »puršev« moralno propade, ali pa se zapije, ker nimajo pri sebi skrbne ženice, ki bi jih znala držati v redu. Je že tako. Moški so močni le bolj pri delu v jami, drugače se pa večkrat pokažejo kot jako slaboten spol. Zakonski jarem je zato za marsikoga prava sreča. Torej le brž naj se vsak zavozla, kdor se ni. V Sloveniji je še dovolj pridnih deklet, ki imajo pogum priti tudi v Francijo, da osrečijo kakega samca, ki pase dolg čas in prodaja žalost, ker nima nikogar, ki bi ga obrnil na bolj vesele misli. — Rafaela so tu naročile prav vse družine in tudi ena skupina samcev. Naj bo to omenjeno za zgled ostalim.

lu odtuji staršem. Oče in mati zastoj računata, da jim bo tak sin ali taka hči kaj pomagala v starosti. Odprite oči, dokler je še čas in ne pustite se zapeljivati onim, ki so tako slepi, da ne vidijo ali pa nočejo videti, da le pravo krščanstvo odpravlja iz sveta grdo sebičnost in nevoščljivost, dva poglavitna vzroka krize in vsega hudega.

Chateau du Bois de Samme. — V dolžnost si štejemo, da se javno zahvalim doseganju uredniku »Rafaela«, ko odlaga uredništvo. Kot naš dobri duhovni oče ste pred leti prišli, g. Oberžan, med nas, da bi skrbeli za nas, svoje ljubljene »Slovence«, za naše duše. Tudi podpisane ste takrat obiskali. Zelo je bila moja družina vesela Vašega obiska in srečna. Še danes sem Vam zato hvaležen. Videli ste naše trdo izseljensko življenje tu na tujem in videli, kako zelo nam je potrebno glasilo in dosegli ste ustanovitev »Rafaela«. List naj nam pomaga, da se bomo izseljenci med seboj bolje spoznali, bolj ljubili in bolj navdušeno delali za naše koristi združeni in složni. Poleg obilnega svojega drugega dela ste sprejeli tudi uredništvo lista in ga tudi razširjali med rojaki. Prepričan sem, da govorim iz srca vseh naših rojakov, ako se Vam sedaj, ko ste to uredništvo odložili, prav iskreno zahvalim za vse Vaše delo pri listu. Bog Vam plačaj Veselimo se vsi tudi Vašega odlikovanja in Vam iskreno častitamo. — Thomas Gregoritsch.

BELGIJA.

O veliki noči bo lep! Velika noč je oni praznik, ki nam vzbuja najlepše spomine na dom. Blagoslov zelenja na cvetno nedeljo, blagoslov ognja na veliko soboto dopoldan in »žegen« velikonočnih jedi popoldan, zlasti še »vstajenje« ob ranem velikonočnem jutru — vse to so nepozabljivi doživljaji iz mladostnih let. Naše velikonočno veselje je bilo pa šele popolno, ker se je tudi naša notranjost vzradovala. »Nemirno je naše srce, dokler v tebi ne počiva, Gospod,« je rekel sv. Avguštin. To smo v mladosti razumeli. V tujini pogrešamo marsičesa, česar smo bili vajeni zdoma, zlasti lepih velikonočnih običajev. Vse to so pa le običaji, navade. Bistva velike noči nam pa, hvala Bogu, ni treba pogrešati. Isti Kristus, ki smo ga v domovini spremljali v procesiji pri »vstajenju«, živi tudi v tujini v vseh cerkvah. Ista mati — katoliška Cerkev — nas tudi tukaj vabi k proslavi največjega praznika. Katoliške Flamance in Valonce bomo videli, kako bodo obhajali ta praznik pri obhajilni mizi. Ali nas naj nič ne gane prizor, ko se vam bo dvignila na velikonočno jutro cela cerkev in bo kot ena velika družina pokleknila k sv. obhajilu? Ali naj mi Slovenci zastajamo za njimi? Ali mi ne potrebujemo Kristusa ravno tako kakor oni? Ne govorimo samo, da smo katoliki. Pokažimo tudi to v dejanju! Zato smo sklenili, da hočemo letos prav vsi opraviti velikonočno dolžnost: spoved in prejeti sv. obhajilo! Slovenski duhovnik nas obišče!

Službe božje bodo:

V Waterscheiu na velikonočno nedeljo od 8. do 11. dop. spovedovanje, ob 11. uri sv. maša s slovensko pridigo.

V Eysdenu na velikonočno nedeljo popoldan od 4.—6. spovedovanje, na velikonočni ponedeljek od 6.—9. spovedovanje, ob 9. uri sv. maša s slovenskim petjem in pridigo.

V Zwartbergu na Belo nedeljo, 28. aprila, od 5.—7. spovedovanje ter drugo jutro do 8. ure, na velikonočni ponedeljek ob 8. uri sv. maša s slovensko pridigo.

V Winterslagu na belo nedeljo, 28. aprila, od 7. do 9. dopoldne spovedovanje, ob 9. uri sv. maša s slovenskim petjem in pridigo.

Razne novice.

Hripa zelo razsaja po tukajšnjem delavskem revirju. Zlasti v Waterscheiu je izredno veliko bolnikov; dekliško šolo so morali radi boleznimi zapreti.

Iz bolnice v Leuvenu, kjer je bila v svrhu zdravljenja težke boleznin nad pet tednov, se je vrnila vdova gospa Grmar v Waterschei. Bolnica je sicer telesno malo oslabela, vendar se je njena bolezen obrnila precej na bolje. Želimo ji čim boljšega okrevanja!

Z odpuščanjem od dela se je že tudi v Belgiji pričelo, zlasti je »zbolel« na tej bolni rudnik Waterschei. Čudno in za delavca krivično pri celi stvari je to, da se odpuščene potem nanovo sprejema v delo z nižjim zaslužkom.

Tudi v Eysdenu so že odpustili nekaj delavcev.

Pravijo pa, da največ take, ki jim je en »feiersiht« tedensko premalo. Ali je to res, mi ne vemo.

»Feiersiht« so uvedli po novem letu vsi rudniki. Eysden in Zwartberg praznujeta redno vsak ponedeljek, drugi rudniki od časa do časa.

Ali ni to krivica, če mora rudar, ki zboli in prejema v bolezenskem stanju le 8 frs ter mora sam skrbeti za zdravila, plačati povrh vsega tega še dvojno stanovanjsko najemnino? In to se godi v Belgiji. Ne moremo razumeti, zakaj to?

Bolniki-rudarji so v Belgiji veliki reveži, saj dobe dnevno le 8 frs. Malo bolje v tem oziru se godi ponebrencem, ki dobe 15—16 frs dnevno.

Stanovanja v kolonijah niso tako draga, kakor n. pr. v Holandiji. Za 36—55 frs dobiš n. pr. v Waterscheiu štirisobno družinsko stanovanje.

Častno diplomo je izročilo društvo sv. Barbare iz Zwartberga gospodu Jerneju Černjak, fotografu za lepo fotografično delo društvene zastave.

Delo jugoslovanskega učitelja g. Štovička nosi poleg kulturnega vseskozi tudi socialni cilj. Delavcem pomaga, kjer in kadar le more: preko njega romajo na naše pristojne oblasti razne vloge in prošnje, izposluje potne liste, pri rudniških ravnateljstvih posreduje pri odpustih. Gospod Franc Brunovič iz Waterscheia, ki mu je g. Štoviček zopet oskrbel delo, potem ko je bil odpuščeno, je zlasti hvaležen svojemu dobrotniku in se mu tem potom iskreno zahvaljuje.

Naslovi, ki je dobro, da jih poznaš: 1. Poslanstvo Kraljevine Jugoslavije v Bruselu, Avenue Louise 271. Če se pripelješ v Brusel z vlakom in izstopiš na kolodvoru Nord, vstopi v tramvaj številka 3 in pripeljal te bo naravnost do pisarne Poslanstva. — 2. Izseljeniško izaslanstvo v Bruselu ima svojo pisarno ravno tam, kakor Poslanstvo. — 3. Jugoslovanski učitelj g. Svatopluk Štoviček stanuje v Eysden-St. Barbara, Av. Mercier 93.

V Jugoslavijo romamo po načrtu, kakor je bil objavljen v zadnjem Rafaelu. Udeležba obeta biti zelo velika; zlasti iz Eysdena in Waterscheia bo potovalo veliko naših rojakov v domovino. Zakaj pa ne? Saj tako poceni še nikdar ni bilo potovanja in tudi več ne bo. Tako priliko je treba porabiti! In evharistični kongres v Ljubljani obeta biti najlepša slovesnost, kar jih je doživela kedaj Slovenija. — Zato bo pač pomagal v domovino vsak, kdor bo količkaj mogel!

Slovenske službe božje smo imeli 31. marca v Eysdenu in Winterslagu. Ravno ta dan je bil uveden letni čas, zato se je marsikdo zmotil in prišel šele ob koncu sv. opravil. Vendar jih je bilo, zlasti v Eysdenu, precej pri spovedi. Sicer bomo imeli o veliki noči zopet priliko za sprejem svetih zakramentov. Takrat pa pridemo prav gotovo vsi pravočasno in opravimo tudi vsi svojo velikonočno dolžnost!

V Herne-Holthausen se je zbrala četica vrlih naših slovenskih mož že celo uro pred določenim časom pred cerkvijo. »Čudno, da ga še ni! Ali sploh pride?« Skrbelo jih je že, če slovenskega duhovnika ne bo. Pa je le prišel, če tudi šele v zadnjem trenutku. Društveni tajnik g. A. Hrovat ga je prijazen sprejel. Zelo lepo je bilo; razpoloženje je še prav posebno povečala moderna cerkev. — Prijazne sestre v društvenem domu, ki so sprejele tudi slovenskega duhovnika pod gostoljubno streho, so drugo jutro prav rade odprle vrata tudi vsem Slovincem, da smo mogli po domače pokramljati s slovenskim duhovnikom. Pri »Rafaelu« smo se posebno odrezali: na povabilo duhovnika se je takoj oglasilo 13 novih naročnikov. Žal nista mogla prisostvovati pobožnostim ne predsednik društva sv. Barbare g. A. Dolinšek, niti njegova žena Jozefina, predsednica rožnenske bratovščine, ker je bila gospa bolna. Zato ju je obiskal slovenski duhovnik na njenem domu.

V Herne-Börnig nas je bila prav mala družbica, zlasti drugi dan, ko jih ni bilo iz Holthausna. A nič zato, če nas je bilo malo. Smo pa mi bolj molili v prijazni kapelici bolnice! Menda pa nihče ni bil bolj vesel pobožnosti, kakor oba slovenska bolnika, ki sta bila takrat ravno v bolnišnici. — Po cerkvenem opravilu smo se zbrali v Vereinshausu, kjer smo skoro enoglasno sklenili, da romamo v Ljubljano na evharistični kongres. Seveda še raje bi imeli, če bi nam kdo potnino plačal ker, doživljamo zelo težke čase.

Kolonija Stein. Iz kolonije Stein pošiljamo naše velikonočne pozdrave vsem svojim rojakom in želimo vesele velikonočne praznike vsem svojim sodnikom in znancem, kakor tudi vsem čitateljem lista »Rafael« tu na tujem in doma v domovini. Tudi g. uredniku enaka voščila! — Anton in Ma-

rija Schwihart iz Vuzenice, Ivan in Jozefa Pečovnik iz Marenberga, Metod in Katarina Kamežar iz Polčan, Vincenc in Štefka Felc, Alojz in Jozefa Knez iz Hrastnika, Franc in Jozefa Pirc in družina Košir.

Kerkrade. Da Slovenci nismo »iz zadnje moke« pravi že slovenski pregovor. To kaže tudi naša slovenska izseljenska mladina na tujem. Ravnikarjevega Rudija, 15letnega krepkega junaka iz Kerkrade pozna vsak Slovenec v Holandiji. Nastopil je že mnogokrat s svojimi govori v slovenščini po Holandiji, pa tudi s svojimi gosli, katere izvrstno igra. Godba se je mlademu Rudiju tako priljubila, da si jo hoče obdržati kot svoj življenjski poklic. 26. marca je naredil izpit na Conservatoire Jury Centrale de Musique de Liege Belgija na violini z izvrstnim uspehom in dobil diplomu s pohvalo. Sedaj bo študije nadaljeval na konservatoriju. Upanje je, da bo čez nekaj let prišel tudi v domovino pokazat, kaj zna. Tukajšnji list je o tem javno poročal, na kar smo vsi Slovenci ponosni, zlasti vsi, ki smo iz Trbovelj doma. Nadebudnemu fantu želimo obilo uspeha v njegovih študijah.

HOLANDIJA.

Našemu prijatelju-dobrotniku ob 50letnici!

»Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva ... ljubezen vse opraviči, vse prenaša« (sv. Pavel). Pater Teotim van Velzen O. F. M. razume in udejstvuje to ljubezen. — Po

vsej pravici nosi ime o č e franciškega reda; naši hvaležni Jugoslovani so mu še dodali naziv »naš pater«.

V Holandiji ga pozna vsak jugoslovanski priseljenc. Ko naši rojaki še niso imeli svojega lastnega duhovnika, je pater Teotim hodil med nje, obiskoval njihove družine, jih družil v društva, versko jih dvigal in seznanjal druge Holandce z našim narodom. Pridobil je naši holandski koloniji ugled, ki ga uživa danes.

Velika ljubezen in požrtvovalnost do slovenskega naroda ga je gnala še dalje: začel se je kljub svoji priletnosti učiti našega težkega jezika.

Toda še vse to je bilo za idealnega gospoda premalo; hotel je tudi videti lepoto naše zemlje ter natančno upoznati razmere, v katerih je vzrasel naš narod; tudi v slovenščini se je hotel izpopolniti. Šest mesecev se je naselil v Ljubljani, odkoder je prevandral in prevozil celo našo kraljevino; splezal je tudi na Triglav. — Ves navdušen za Slovence in prevzet od lepote naše zemlje se je vrnil v Holandijo, kjer z vedno isto veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo deluje za jugoslovanske izseljence. — Zasluge p. Teotima za naše rojake je priznala tudi vlada Kralj. Jugoslavije, s tem, da je tega zaslužnega moža že pred

leti odlikovala z redom sv. Save. 18. marca je obhajal ta veliki prijatelj in dobrotnik našega naroda 50letnico svojega rojstva. Polni hvaležnosti so že dan poprej, v nedeljo, prihiteli k njemu naši rojaki iz Hoensbrocka, kjer je ta dan opravil slovensko službo božjo, ter mu po nagovorih Zveznega in društvenega predsednika gg. Novaka in Polšaka izročili krasen šopek cvetic. Tudi pevci iz Heerlerheide so prihiteli ta dan v Hoensbrock in mu zapeli navdušen »Pozdravljen!« —

Na dan 50letnice pa sta obiskala duhovnega vodjo vseh jugosl. katol. društev predsednik in tajnik »Zveze jugosl. društev sv. Barbare« ter izročila slavlencu diplomu odbora te Zveze, ki je na svoji zadnji strani imenovala p. Teotima za svojega častnega predsednika.

K častitkam naših izseljencev se pridružuje tudi »Rafael« in kliče:

Naj živi naš prijatelj, da bo mogel še veliko dobrega storiti za naš narod v Holandiji!

Druge novice.

Službe božje in velikonočna sv. opravila.

Na cvetno nedeljo 14. aprila so ob 9. sv. maše v Eygelshoven in Spekholzerheide. Popoldan ob 5. večernice v Hoensbrock (farna cerkev), nato družinski sestaneček. Posebna vabila so priložena listu.

Na Veliko soboto popoldan se bo spovedovalo v Gezellenhuis Emma Brunssum, Nieuw Einde, Eygelshoven, Chevremont in Nieuwenhagen. Čas se določi pozneje. Povsod se bo tudi blagoslovilo velikonočna jedila.

Na Velikonočno nedeljo zjutraj ob 5. se vrši »Vstajenje« v farni cerkvi v Heerlerheide: najprej procesija, nato sv. maša s pridigo in skupnim sv. obhajilom. Procesije se udeležijo vsi šolski otroci, ki tudi pojejo med spovedom; predsedniki društev sv. Barbare in odborniki »Zveze« nosijo sveče pred Najsvetejšim; godba iz Brunssuma spremlja sprevod. Vsako društvo prinese zastavo s seboj! Na koncu sv. maše je blagoslov z Najsvetejšim; blagoslovno pesem pojejo vsi skupno. Najvažnejše in gotovo tudi najlepše na Veliko noč bo pač skupno sv. obhajilo. Nihče naj ne izostane! Skrbite zato, da boste spoved pravočasno opravili. V nedeljo zjutraj se bo spovedovalo le pol ure od pol 5. do 5.

Važno! Skrbite, da pridete pravočasno — malo pred 5. uro, ker se mora procesija točno pričeti.

Na Belo nedeljo 28. aprila izostanejo sv. maše v Nieuw Einde in Nieuwenhagen; služba božja bo ob 9. v Maastrichtu.

5. maja so zopet redne službe božje v Lindenheuvel in Chevremont.

Godbeni odsek društva sv. Barbare v Brunssumu je prišel radi odpusta in odhoda mnogih njegovih članov v zagato, da si je mogel zadnje čase le še vzdržati s pomočjo drugih narodnosti. V tem pa obstaja nevarnost, da bi ne prišel tudi inventar, ki je velike vrednosti, v tuje roke. — Sklenilo se je torej; prodati celoten inventar, če pa to ne bi bilo mogoče, se pa izroči Rafaelovi družbi v Ljubljani.

V Eygelshoven se je osnoval pri društvu mešan pevski zbor, za šolarje pa otroški zbor, ki ga vodi g. Belinc iz Chevremonta; vaje se vrše pri g. Obšteterju.

Otroški pevski zbor iz Chevremonta pod vodstvom g. Belinca je prav živahen; pri slovenski službi božji pojejo vedno, sedaj se pa pripravljajo za nastop v Eygelshovenu dne 7. aprila.

Častni član društva v Chevremontu je bil imenovan na občnem zboru 12. januarja t. l. g. H. J. Bakker, policijski agent v Kerkrade. — Častni člani so dalje še: dr. Widershoven, predsednik, komisar dr. Lippens, ter gg. P. Ernst in Bloemen.

Društvo v Heerlerheide ima častne člane sledeče gg.: J. Roesch, J. Kessel, J. Stamger, E. Curfs, W. Bende, dr. Kools, J. Hendriks, E. Fonke, J. Ramharhs.

Odpuščati se vedno niso ponehali. Na državnem rudniku Hendrik je bilo s 1. marcem zopet nekaj odpuščanih. Začetkom meseca je odpotovalo šest naših družin v domovino. — Koncem marca zopet odpotuje manjša grupa, ki ji skupno organizirajo potovanje rudniki O. N. in Laura ter občina Kerkrade.

Predsednik Zveze g. Ivan Novak je istotako odpuščan z dela. V domovino se namerava vrniti junija meseca.

Podpor občina Kerkrade baje ne bo več izplačevala brezposelnim-tujcem, vsaj ne v toliki meri, kakor doslej. Občina Kerkrade je bila doslej edina v delavskem revirju, ki je podpirala brezposelne tujce.

Društvo v Heerlerheide je izplačalo M. Zupančiču 250 gold. podpore glasom sklepa zadnjega občnega zbora.

Častni član v Brunssumu je bil imenovan g. Franc Frelih.

Še je čas za Mohorjeve knjige. Javite se takoj pri društvenem predsedniku. Za 36 Din dobiš pet krasnih knjig s poštnino vred. — Če se vrneš med letom v domovino, moreš tam dvigniti svoje knjige.

Potovanje v domovino in udeležitev evhar. kongresa v Ljubljani se vrši točno po načrtu, kakor smo ga objavili v zadnji številki našega lista. Zanimanje za romanje je že sedaj izredno veliko in je torej pričakovati, da bo udeležba čim številnejša. Zlasti iz Heerlerheide in Lutterade se jih je že doslej precej priglasilo. Vsak, kdor bo količkaj mogel, bo pohitel v onih dneh v Ljubljano, ki take slavnosti, kakor se nam obeta, še ni doživela. — Sicer bo pa to potovanje tudi tako poceni, kakor še nikdar doslej. — Obenem bo to z adnje potovanje, ki se ga organizira iz Holandije in Belgije, ker se v bodoče organiziranje takih romanj ne bo več izplačalo radi vedno manjšega števila Jugoslovanov. Prevzvišenemu g. dr. Tomaziču, lavantinskemu škofu, smo prijavili vrnitev obiska. V svojem odgovoru nam prevzvišeni sporoča, da ga »zelo veseli namera pripeljati naše rojake tudi v Maribor«. Že sedaj vabi Prevzvišeni vse naše romanje v svoje škofovsko mesto, kjer jim hoče pripraviti posebno veselje; tudi želi g. škof, da obiščejo naši izletniki grob prvega, svetniško živečega mariborskega škofa Antona Martina Slomška. — Prijaznemu vabilu prevz. g. škofa se bomo izseljenci z navdušenjem odzvali. Prijaznost in ljubezen lavantinskega vladike, s katero nas je lani vse brez izjeme pridobil, nas letos vabi v njegov očetovski dom.

Najlepši praznik se nam bliža! Slovincem v Holandiji se je Velika noč že v prejšnjih letih zelo priljubila, saj smo se čutili kakor doma. »Žegen«, velikonočno »vstajenje«, domača godba in petje — vse to nam je znalo priklicati najlepše spomine na dom in mladostna leta. Zlasti ganljivo je bilo vsako leto velikonočno jutro s procesijo in skupnim sv. obhajilom. Takih prizorov še v domovini nismo bili veliko vajeni. Tudi letos ne smemo zaostati, če tudi naš je že zopet nekaj manj v Holandiji. Da, ravno zato, ker nas ni več toliko, kakor pred leti, se moramo združiti vsi, da kot ena družina obhajamo največji praznik cerkvenega leta. Zato vabimo in prosimo vse, prav vse naše rojake, ne samo one, ki so pri organizacijah, da se udeležijo velikonočnih slovesnosti, zlasti pa še, da vsi na velikonočno jutro pristopimo k mizi Gospodovi! Velika noč brez svetega obhajila je za katoličana — prazna! Praznik brez Kristusa — ni praznik! Sicer pa o tem ni treba več pisati. Minuli dve leti sta pokazali, da smo že tudi holandski Slovenci spoznali, da daje pravi in najgloblji pomen prazniku ravno sv. obhajilo. Zato smo pa tudi obratno prihitali polnoštevilno. Kako lepo in nad vse ganljivo je bilo vsikdar, ko sta morala dva duhovnika med celo sv. mašo na velikonočno jutro deliti sv. obhajilo! Skoro cela cerkev je pristopila! Tudi letos bo takol!

MED NAŠIMI PO NEMČIJI

Že več let nimajo svojega lastnega slovenskega duhovnika naši dobri rojaki v Nemčiji. Potem ko se je pred šestimi leti vrnil g. svetnik Kalan v domovino, sta skrbela za naše Slovence nemška duhovnika gg. vikar Tensundern in rektor Hegenkötter. Zadnji se je še pred leti preselil v Beograd, kjer oskrbuje dušno pastirstvo med tamkajšnjimi Nemci. Tako je prevzel g. Tensundern poleg svoje vikarske službe še celotno dušnopastirsko skrb za Slovence v Vestfaliji in Porenju nase. Za poštni čas povabi vedno enega ali več slovenskih duhov-

nikov v Nemčijo, ki potem obiščejo naše rojake v vseh večjih krajih in jih povabijo k zakramentom. V dušnopastirstvu pomaga tudi g. Goričar, izseljeniški delegat pri jugoslovanskem konzulatu v Düsseldorfu, duhovnik lavantinske škofije.

Prijaznemu vabilu prijatelja Tensunderna, da obiščem v letošnjem postnem času naše slovenske naselbine v Nemčiji, se nisem mogel ustaviti. Z veseljem sem pobasal svoje stvari v kovček in hajdi na tritedensko pot. Vsaki dan v drugem stanovanju, v drugi postelji, z vlaka na tramvaj, potem zopet z avtobusom, povsod vlačiti svoj kovček s seboj, srečati tu in tam kako sitnobo, okušati salato s sladkorjem — vse to niso posebno sladke reči. A kaj je vse to v zavesti: tam in tam me čaka četica naših dobrih, vernih Slovencev, ki vsi željni hrepene po domači besedi in težko čakajo, da jih obišče slovenski duhovnik, da morejo vsaj o veliki noči opraviti spoved v svojem domačem jeziku. Izkušnja namreč uči, da se mnogi naši rojaki, kljub temu, da so že nad 30 let v tujini, le še vedno spovedujejo v materinščini, in je torej prihod njihovoga duhovnika, zlasti za take, izrednega pomena. —

Kakor povsod v naši emigraciji, doživljajo tudi naši rojaki v Nemčiji težke čase. Mnogi izmed njih so brezposelni, drugi zopet dobivajo nizko rento, ki je v teh časih skrčena na minimum. Nič čudnega, če se je potem mladina slovenskih staršev naslonila na politično obležje današnje Nemčije, ter si skuša pod »nacionalno« nemško firmo zagurati košček kruha. Naš mladi rod je narodno izgubljen. —

Seveda so naši Jugoslovani v Nemčiji še v marsičem na boljšem, kakor drugod po svetu. Reciprocitna pogodba jim je zagovarjala pravice, za katere se v drugih državah zaman potečujejo.

Žal trpi naš narod zelo veliko radi nesloge in še bolj radi grdega ovadništva. Člane katoliških društev se je večkrat orisalo kot nasprotnike države, da so naleteli na težave pri oblasteh, kjer so pričakovali le razumevanje in ljubezen. — Jako težko je človeku, ko vidi, da se tudi tu — kakor mnogokje drugje — ovijajo v narodno zastavo ljudje, ki jim je v prvi vrsti mar le njihova lastna oseba in da najdejo ti večkrat več letne uumevanja pri merodajnih krogih, kakor vrli, dolgoletni kulturni delavci, ki so bili vedno vrtni narodnjaki, a o tem niso tako kričali, temveč raje za narod delali.

Če mora človek v Nemčijo med naše rojake, je samoposebi umevno, da se oglasi najprej pri njihovem duhovnem vodju in pri najodličnejšem versko-narodnem delavcu, pri konz. svetniku g. vikarju Božidarju Tensundern. Slika slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda zavzema poleg mnogih pokrajinskih slik in slovensko narodnih motivov najodličnejše mesto v njegovi delovni sobi. Vedno zaposlen s prevajanjem in nabavljanjem raznih dokumentov, se izredno razveseli vsakega slovenskega obiska. Gost se pa tudi takoj počuti kakor doma.

V prijetnem kramljanju in snovanju načrtov — bližnjih glede bodoče pastorizacije, daljnjih glede romanja v domovino — je kaj hitro minil prvi večer. Trebalo je še urediti nekaj korespondence in že sva se morala posloviti ter odpotovala vsak v svoj »rajone«.

Prva štacija 11. in 12. marca v Gelsenkirchen-Bismark. Zelo prijazen g. župnik — kako prijetno dene to potniku! — me sprejme pod streho. Mala četica rojakov se zbere v krasni — moderni cerkvi. Kar mi v tej cerkvi zlasti ugaja, je zamisel, ki jo že dolgo nosim s seboj in ki sem jo videl realizirano tudi v katedrali sv. Hedvige v Berlinu: v ozadju prezbiterija poseben oltar z Najsvetejšim, pred njim drug oltar za daritev sv. maše. Krasna misel, ki me je zajela v dno duše. Kristus tiho in skrivnostno živi v cerkvi, v središču pa je njegova daritev — obnovitev Kalvarije, Resnično, ko stopi človek v cerkev in mu pade pogled na oltar, nehote mu pride na misel: kakor Kalvarija. —

Pod skrbnim vodstvom g. A. Vrhovca se tukaj razvija društveno življenje, ki je dalo svojega izraza tudi v cerkvenem življenju s tem, da se je od društva poskrbelo za udeležbo pri pobožnostih. Gospod M. Ramšak pa je vzel nase nalogo raznašalca »Rafaela«. — Društvu sv. Barbare želimo le, da se zopet kmalu pridruži Zvezi katoliških društev. Katoliška družva so močna le takrat, če dobro skupaj držijo in so enotna!

Če sem doživel v Bismarcku — Kalvarijo, smo se drugi dan pri »Unser Fritz« v Wanne v revni, zaslini, lesenih cerkvi skušali uživati v betlehemo revščino. Naša vera ima v vsaki

obliki dovolj poezije in odgovarja vsem krajem in stanovom. Lepo število naših rojakov je prihitelo; z lepim petjem smo dvignili vso slovesnost. — Naši dobri ljudje niso zadovoljni, da vidijo duhovnika samo v cerkvi; ne, z njim se hočejo tudi pomeniti o domačih stvareh. In kdo ne bi bil vesel takih želj? Pri čaši piva ali »štamperlu grenkega« so kaj hitro minule prijetne večerne urice. Kako tudi ne? Saj smo imeli važne pogovore: poleg romanja v domovino in katoliških listov seveda tudi na ženitve nismo pozabili, le žal ni bilo nobenih ženitvenih kandidatov.

Rekli smo, da se s svojo društveno zastavo, ki ji načeljuje predsednik g. Fr. Avbelj, udeležimo evharističnega kongresa v Ljubljani. Tudi bratovščina rožn. venca, ki jo vodi ga. Ana Kokolj, pošlje v Ljubljano svoje zastopnice. — In še nekaj smo sklenili, da si namesto brezverskih listov, naročimo raje katoliške časopise: Domoljuba, Rafaela in Slov. gospodarja. V katoliško hišo spada pri sv. obhajilu molili. Gospod blagoslovi naše sklepe!
(Se nadaljuje.)

Gladbeck. — Iz življenja rožnovevske bratovščine. Vsako društvo skoraj poroča kaj o svojem delu in napredovanju. Tudi naša rožnovevska bratovščina se mora enkrat oglasiti. (Tako je prav. Ured.) Običaj je sicer tak, kot da bi naše žene in dekleta vse spale, ker se nikdar nič ne oglasijo. Stvar pa je ravno obratna. Naša bratovščina je precej močna. Šteje 150 članic. Ima močni pevski oddelek in tudi igralni odsek, ki nam marsikdaj kaj lepega priredi. Duhovni vodja naše rož. brat. je preč. gosp. vikar Tensundern, ki je bil za svoje velike zasluge za slovenski narod v Nemčiji odlikovan. Ljubljanski g. škof, kakor tudi lavantinski g. škof sta ga imenovala za častnega konsistorialnega svetovalca. Vsa skrb g. Tensunderna je za naše duše in ohranitev naše narodnosti. Njegovo največje veselje je slovensko petje. Vsaki mesec ako nimamo kakšne druge prireditve, imamo tretjo nedeljo slovensko službo božjo s pridigo in lepim slovenskim petjem. Tudi spovedovanje v domačem jeziku. Po službi božji je zborovanje, govori in spel lepo narodno petje. Vsaki teden ob sredah zjutraj imamo sv. mašo s slov. petjem. Pogrebni se udeležijo članice z zastavo. Tudi naši možje kot člani rudarskega društva sv. Barbare korakajo zvesto z nami, da tako spremimo našo sestro k zadnjemu počitku. Na predvečer pogreba se zberemo v velikem številu pri mrtvaškem odru naše članice, in molimo rožni venec, za večni pokoj umrle. Kar se pa tiče kulturnega dela, pa dobivamo časnike kakor Domoljub, Rafael in Bogoljub. Tudi dobivajo nekateri Mohorjeve knjige. Seveda bi me rabile več slov. berila. Toda žali Bog, da so finančne razmere zelo skromne. Pripomniti moram še, da smo v vsrskem življenju v zelo lepi slogi z Nemci. Popolnoma prosti smo pri vseli cerkvenih prireditvah. Nemci kaj radi poslušajo naše lepe slovenske melodije. Naše zastave se tudi, kakor vsi člani, udeležujejo vsake cerkvene nemške slavnosti, saj smo vsi sestre in bratje združeni v naši veliki katoliški družini.

Ko je lansko leto društvo sv. Barbare slavilo svojo 25letno proslavo, smo se z njimi združili ter praznovali z njimi našo 20. obletnico. Nikdar pozabljeno veselje, katerega so mogli kedaj uživati naši ljudje na tuji zemlji, je bil visoki obisk našega prevzv. gosp. lavantinskega škofa dr. Tomažiča. Zelo lepo, skoraj nebeško lepo romanje v Kevelar k materi božji, in vesela vrnitev nazaj v Gladbecku v cerkvi sv. Lamberta, kjer so nas slovesno sprejeli farni zvonovi, in prekrasno petje nemškega cekvenega zbora. Ogromna množica nemškega ljudstva se je zbrala z nami v cerkvi, kjer je naš prevzv. nadpastir gosp. škof Tomažič govoril božjo besedo v nemškem in slovenskem jeziku ter blagoslovil svoje poslušalce. Ta kratki trenutek bo ostal vsem udeležencem Slovincem in Nemcem v neizbrisnem spominu. Za vse prireditve tega veselja polnega obiska, se moramo zahvaliti v prvi vrsti našim dobrim dušnim pastirjem, pč. gosp. duh. svetniku, vikarju Tensundernu, izseljenskem duhovniku Oberžanu in vsem drugim, ki so jih priredili s svojimi žrtvami in trudom, ki ni bilo malenkost.

Sedaj pogledimo pa še 20 let nazaj v društveno življenje! Dvajset let društvenega delovanja ima za seboj naša bratovščina sv. Rožnega venca. Ustanovil nam je g. duhovni vodja Tensundern. Če gledamo vse, kar je bratovščina dobrega storila za naš narod tu v Gladbecku, vidimo, kako ogromno dobro delo je bilo storjeno za nas s to ustanovitvijo. Dalje pa vidimo tudi koliko žrtev, koliko truda, koliko dela je g. duhovni vodja moral žrtvo-

vati, da je društvo vodil od uspeha do uspeha, ga ohranil v raznih težkih dobah. To je dvajsetletni dokaz njegove velike ljubezni do nas Slovincov, ker nas ljubi kot oče svoje otroke. In kako navedno navdušuje za zvesto ljubezen do naše domovine, katero pozna skoraj bolje kot mi. O raznih slovesnostih nas tako rad v duhu popelje domov, da v duhu običemo naše lepe slovenske kraje in se pokrepimo v svoji ljubezni do nje in do Boga, do Marije, s katere cerkvami so okrašeni naši grički. Vendar pa so se našli tudi naši ljudje ki so mu vso to ljubezen vračali z nehvaležnostjo. To so rojaki, ki so prodali za alkohol svojo vero in svojo slovensko dušo, ki so pozabili na to, kar jih je učila njih slovenska mati. Zato pa smo mu »olikani bolj hvaležni mi, ki smo ostali zvesti vzvišenim slovenskim idealom — vere in narodnosti — udi tu na tujem. Mi se bomo pa krepko držali lepe besede prevzv. g. škofa dr. Tomažiča: »Dober kristjan je tudi dober državljan.«

Josefa Gorše, predsednica.

Gladbeck. Vljudno Vas prosimo za nekoliko prostora »Rafaela«, da podamo nekoliko poročila o delovanju Društva sv. Barbare v Gladbecku, Westfalen. — V nedeljo 17. febr. smo imeli večernice, katere je imel preč. g. vikar Tensundern. Pevski oddelek je pri tem prav lepo zapel dve novi Marijini pesmi in eno ime Jezusovo pesem. Po večernicah se je vršilo občno zborovanje, na katerem je predsednik Jožef Dobravc vse navzoče srčno pozdravil, posebno preč. g. vikarja Tensunderna in prebral dekret škofijskega ordinarijata iz Münstra, da je gosp. Tensundern imenovan za konzistorialnega svetnika lavantinske škofije, kar s navzočimi sprejeli z velikim navdušenjem in veseljem priredili g. vikarju burne ovacije. G. vikar se vsem lepo zahvalil. Nato je zapel pevski zbor od vodstvom Franca Dobravca »Venček narodnih slov. pesmi«. Nato se je otvorilo občno zborovanje. Tajnik g. Štefan Južnik je prečital letni zapisnik. Leto 1934 je bilo leto mnogelega dela in prireditve. Med temi je meseca februarja cel društvo proslavilo zlato poroko rojaka Franc Criznarja in njegove žene Marije, 15. avgusta je bilo veliko romanje vseh Slovincov in Jugoslovancev v Nemčije, Holandije in Belgije v Kevelar pod vodstvom preč. gg. Tensunderna, Oberžana, Zupančiča in drugih ob navzočnosti prevzvišenega gosp. knezoškofa dr. Tomažiča iz Maribora in kanonika dr. Mirta. 16. avgusta se je vršila proslava 25letnice obstoja društva sv. Barbare. Zjutraj ob 8. uri je bila sv. maša, katero je daroval prevzv. knezoškof in nato tudi prekrasno pridigo val. Po maši je bilo v rokodelskem domu odlikovanje jubilarov in nagovori. Pevski zbor je pri tem prav lepo pel pesmi »Zdrava Marija«, »Naza v planinski raj«, »Kje je zlata doba« in še pa drugih. Pri nagovorih se je posebno spominjalo udi naše ljubljene domovine, nakar smo skupno zapeli »Narodno himno«. Ker je imel prevzv. knezoškof druge opravke, je odklikovanje jubilarov prevzel preč. g. kanonik dr. Mirt in pri tem govoril lepe besede, katere so vsem šle v srce. Obenem se je slavila tudi 20letnica obstoja rožnovevske bratovščine.

Nadalje se je 18. novembra vršila žalna proslava za pokojnim, na tako grozovit način usmrčenim princem Aleksandrom I. najprvo v cerkvi z motivno in spevom »Usmili se« (Miserere), nato pri zborovanju. G. vikar nam je lepo opisal delovanje Nj. Veličanstva in njegovo tragično smrt. Vse je bilo do solz ginjeno in klicalo trikratno »Slava«. Pri obljubi zvestobe in pokorščine se je klicalo novemu kralju Petru II. trikratno »Živio«. Nato so bile častitke in deklaracije za godovanje preč. g. vikarju Božidarju Tensundernu. Pri mesečnem zborovanju v decembru se je naznanilo, da mora vsled novih nemških zakonov naša mliška blažajna prenehati, kar je zelo žalostno, posebno za stare ljudi. Odločili smo se, da stopimo v katoliško zavarovalnico »Leo«. Meseca januarja letos se je vpirizorila božična dramatska igra »Henrik, govavi vitez«, spisal Ksaver Meško. Igralci so izvršili svojo vlogo kot umetniki in ljudstvo je bilo prav zadovoljno. To je letno poročilo tajnika. Nadalje je dal blažajnik Jos. Kravanja svojo finančno poročilo. Da je vse v redu, sta pričala pregledovalca Aleks. Čepin in Fr. Zapušek. G. vikar je potrdil staremu odboru vodstvo društva. Želel je, da b. društvo sv. Barbare še nadalje živelo in cvetelo v prid vere in naroda. S pesmijo »Angel gospodov« se je občno zborovanje zaključilo. — Odbor.

Hamborn — največja naselbina Jugoslovancev v Nemčiji! Kdo jih ne bi z veseljem obiskal? Saj kakor izsušana zemlja vsrkavajo besedo božjo v

domačem jeziku... Pri sv. Petru smo začeli pobožnostmi, pri sv. Janezu jih bomo končali. Cerkev sv. Petra je velika in ima še to posebnost, da se pridigarju ni treba prav nič truditi, ker ga prav lahko vsakdo čuje tudi v zadnjem kotičku cerkve, če tudi zmerno govori. V cerkvi imajo namreč mikrofoni in več prav prijetnih zvočnikov, tako, da niti ne opaziš, da prihaja glas preko zvočnikov do tvojih ušes. O »Dobrem Gospodu«, ki nas v Hambornu prav posebno rad ima, smo govorili prvi večer. V sredo smo začeli pobožnosti, v nedeljo bo šele končano. Vsaki dan dve pridigi, v nedeljo celo štiri. Človek bi mislil, da se bodo ljudje naveličali in da jih bo vsak dan manj prišlo; pa je bilo ravno nasprotno: vsak dan več jih je prihajalo. Gospod nam je bil zelo dober v onih dneih — Nekaj nas je dosedaj mogoče oviralo na potu verskega življenja, o čemur naj zve tudi druga javnost — ne zato, ker bi bilo to nekaj lepega, ampak, ker smo sedaj temeljito popravili vse, kar ni bilo prav. Nismo bili mi krivi, ampak drugi, ko so zanesli med nas prepir, da se nismo tako razumeli, kakor je treba katoliškim Slovincem. Zgodilo se je celo, da je brat svojega slovenskega brata naznanil in to, ne da bi bil dovolj premislil... Ali danes je to vse drugače! V cerkvi smo si iz srca drug drugemu odpustili in ko je naš duhovnik pred izpostavljenim Najsvetejšim odmolil spravno molitev, smo s solznimi očmi molili za njim in iz srca brisali vse ono, kar ni bilo prav! In pozneje smo si segli v roke — in danes se zopet razumemo in ljubimo med seboj. Trdno smo pa sklenili, da odbijemo vsakogar od sebe, ki bo zopet skušal zanesti med nas nasprotovanje in prepir. Mi pa se hočemo razumeti in ljubiti med seboj kakor se spodobi katoliškim Slovincem! — Najlepši dan, kar jih je slovenski duhovnik tokrat v Nemčiji doživel, je bila gotovo nedelja, 24. marca — dan duhovne obnove za Hamborn. Točno 99 se nas je zbralo v lepem Mädchenlyzeum, kjer smo preživeli lepe urice, ki nam ostanejo v neizbrisnem spominu. Ob ljubezni Gospodovi, ki nam je »vrtu ljubezni« dala življenje in ki nas je ustvarila za »večne vrtove ljubezni«, smo se ogreli za nadaljnje težko svoje življenje. Sklep pobožnosti se je vršil za cel Hamborn skupno v cerkvi sv. Janeza. Bil je pa tudi veličastna prireditev, kakor jih Slovinci tu še nismo doživeli. Cerkev je bila polna samo naših rojakov, peli smo in molili, da je gotovo naša pesem prodrla oblake. Tudi kratek sestanek v društveni dvorani nam ostane v lepem spominu. Če je bilo v cerkvi resno, smo se pa v dvorani lahko od srca nasmejali. Sklenili smo tudi, da romamo v čimvečjem številu na evharistični kongres v Ljubljano, tudi svoje društvene zastave poneseemo s seboj. — Hamborn-sv. Janez se ponaša z najstarejšim društvom sv. Barbare v Nemčiji. Ustanovljeno je bilo leta 1902. in mu danes predseduje g. Jožef Dolar. V Maxloch pri cerkvi sv. Petra imajo ravnokotno društvo sv. Barbare, ki ga vodi g. Jožec Čič, rožnovevske bratovščine v Ober-Maxloch (cerkev sv. Norberta) pa predseduje gospa Marija Malis. — Vsa tri društva so intenzivno sodelovala o priliki tridnevnic, za kar jim bodi tem potom izrečena zahvala! Bog jim daj svoj blagoslov, da se bodo sedaj še bolj razvijala in čimprej zopet priključila Zvezi katoliških društev v Nemčiji!

Hochheide v Porenju je oni kraj, kjer sem moral pred dvema letoma govoriti pod policijskim nadzorstvom, to pa je radi grde ovadbe naših rojakov, ki so mislili, da je to njihovo veliko delo, če naznanjajo po krivici svoje sorojake! Danes je v Hochheide čisto drugače. Neustrašeni vodja tamkajšnjih Jugoslovancev g. Vabič si je s svojim društvom pridobil ugled, ki ga tako on kakor tudi člani zaslužijo. Gospod Vabič je oni mož, ki se nikogar ne boji, ki stoji nepremakljivo na svojem mestu kot katoličan — in na tega moža smo Slovinci v Hochheide lahko ponosni! Upamo, da bo s svojo odločnostjo in skupno z zveznim predsednikom tudi še priboril katoliškim društvom popolno samostojnost in vsaj isti ugled, kakor ga imajo druga društva in da bodo katoliška društva na vseh merodajnih mestih vsaj tako upoštevana, kakor vsa druga.

Meerbeck pri Moersu pozna vsaj po imenu vsak katoliški Slovinc. Tu stanuje že desetletja predsednik Zveze katoliških društev za Nemčijo, gospod Ivan Lindič, ki si je osnoval tudi lastno pisarno za vse izseljeniške potrebe svojih sorojakov, katere pisarna se vzdržuje čisto sama, brez vsake državne podpore. — Obisk v cerkvi v Meerbecku je vedno lep, zlasti je spovednica tam vedno oblegana v pozne nočne ure! Hvala Bogu in našim

dobrim rojakom! — Teško borbo bje zvezni predsednik skupno s svojimi zaupnimi možmi, g. Ivan Lindič. V 2. številki našega lista toži letos nam, da je bilo veliko hujskanja od strani predsednika Osrednjega odbora proti katoliškim društvom, zato je moral katoliški predsednik nujno predlagati na zvezni seji popolno nezaupnico osrednjemu predsedniku. G. Lindič se bo nujno še dalje boril, da dobe po številu veliko močnejša katoliška društva sv. Barbare, ki imajo nekatera že nad 30letno zgodovino, popolno enakopravnost in zato po svoji lastni izjavi ne more nikdar priznati drugega predsednika nad svojo tako močno organizacijo, ki ji je glavni temelj religija in njen prvi učitelj Kristus. Katoliška društva so vsaj tako narodno zavedna, kakor vsa druga, kojih člani »so po veliki večini kupljeni narodnjaki«. Ta zavest ne sme zapustiti naših katoliških društev!

Dortmund-Eving leži v paderbornski škofiji. Obisk v cerkvi je bil po izjavi tamkajšnjih rojakov presenetljiv: še nikdar jih baje ni bilo toliko. Prav lepo smo vse opravili, tako v cerkvi, kakor v dvorani po sv. maši. Prav vesel in zadovoljen nad lepimi dnevi, ki sem jih preživel med svojimi dragimi rojaki, sem pohitel se v Hövel, da poročam svojemu prijatelju o vsem, kar sem videl in slišal. Oba sva zahvalila Boga, ki je delil svoj blagoslov našim Slovincem v teh dneh! — Oberžan.

Gladbeck je ena najtrdnjših slovenskih postojank. Tja sicer ni nujno potrebno hoditi potujočemu slovenskemu duhovniku, ker nudi duhovne hrane našim rojakom tamkaj vsak mesec g. konzistorijalni svetnik in vikar Tensundern. Se pa to redno pastirovanje tudi temeljito poznal Ljudje so obredne pozno v noč: petje je ubrano, da ga tudi Nemci zelo hvalijo. Duhovnik z največjim zadoščanjem stoji v tako faro. Samo eno željo bi še imel človek! Da bi imeli naši vrlji Gladbeckarji malo več Rafaelovih naročnikov. Menda nikdar nisem zastoj potrkal na srca tamkajšnjih rojakov in gotovo bo tudi tokrat presenečen odmev... Gladbeck s svojo slovensko kolonijo, ki ji predseduje g. J. Dobravc, nosi še prav posebno pečat narodno zavednih naših državljanov. Mogoče so bili ravno ti naši rojaki najbolj krivično napadeni kot pre malo zavedni, a ta očitek jih ni strl, vsemuč v narodni zavesti le podkrepil. In to so oni možje, ki so vedno junaško stali v vrstah našega katoliškega narodnega gibanja, dočim se smatrajo oni, ki so bili nekdar v vrstah nemških organizacij, danes poklicane, da po nedolžnem denuncirajo svoje sorojake ter jim tako pripravljajo težave. Najbolj čudno pa je to, da so ti slednji dobili oporo, dočim so oni prvi zadeli na odpor tam, kjer bi se bilo najmanj in nikdar pričakoval Duša temu plemenitemu, nesebičnemu versko-narodnemu delu pa je bil in ostane g. konzist. svetnik Tensundern. On — tujec — je budil naš narod in ga bodril k čuječnosti in ljubezni do rodne grude in narodnega jezika, in sicer že takrat, ko so stali današnji »narodnjaki« še v tujenarodnih vrstah. Najlepše odlikovanje, ki ga je prejel g. vikar poleg visokega imenovanja obeh slovenskih škofov, je gotovo hvaležnost našega naroda, ki ve, kaj mu pomeni ime Tensundern!

Dan duhovne obnove v Buer-Erie v nedeljo 17. marca je združil 52 naših vrljih mož in dobrih žen (mož je bilo več ko žen). Največ je seveda dal Gladbeck: 32. Izredno častno je bil zastopan Buer-Resse, ki je pri svojih 18 slovenskih družinah poslal kar 12 udeležencev. Da je bila udeležba tako lepa, je poskrbel vneti g. Ivan Pečnik, predsednik društva sv. Barbare. Javno pa moram pohvaliti požrtvovalnost gospe Terezije Oražen, ki je sama plačala za štiri revne udeležence celodnevno oskrbnino. Bog ji plačaj! Kaj pa smo delali pri duhovni obnovi? Govorili o grehu in strašili pred peklom, generalna spoved...? Nič takega. Spoved je bila že prejšnji dan. Nedeljo smo začeli s sv. mašo in sv. obhajilom, ki smo ga vsi prejeli. V štirih govorih o »ljubezni« smo nato skušali svojo dušo približati svojemu dobremu Bogu ter jo ogreti v ljubezni. — In zdi se, da se nam je to posrečilo, saj nismo bili sami, ampak Gospod je dvigal naša srca. Vsi srečni smo se po enodnevnem molku, ki so ga udeleženci držali v nepopisno resnostjo, zvečer vračali na svoje domove. Hrana po nemškem okusu nam sicer ni povsem prijala, a to ni motilo notranjega razpoloženja. Smo pa zato drugi dan — vsi notranje zadovoljni — dali temu izraza tudi na zunaj — z dobro zabeljenimi slovenskimi žgancil! To je bil res dan, ki ga je napravil Gospod!

Spominška proslava za pokojnim jugoslovanskim

kraljem Aleksandrom v Recklinghausen Suderwich, ki jo je priredilo tamkajšnje društvo sv. Barbare pod vodstvom skrbnega predsednika g. Ivana Tovornik, je bila ponoven dokaz, kako zelo narodna zavest pronica v srca naših rojakov, organiziranih v katoliških društvih. Društveni člani so se udeležili spominške službe božje ter v velikem številu sprejeli tudi sv. obhajilo. Primeren cerkveni govor je imel slovenski duhovnik iz Holandije. Po cerkvenem opravilu so se zbrali vsi naši rojaki v društvenem prostoru, kjer je društveni predsednik nagovoril navzoče ter jih v svojem govoru spominjal pokojnega viteškega kralja; vsi navzoči so odgovorili s trikratnim »Slava«. Nato je rojake tudi slovenski duhovnik vzpodbujal k ljubezni do domovine ter do spoštovanja predstavnikov oblasti, ker »vsaka oblast je od Boga«. — V navdušenem razpoloženju smo se razšli.

Cerkev sv. Jožefa v Osterfeld-Heide pa še menda nikdar ni videla toliko naših rojakov, kakor 19. marca popoldan in drugo jutro pri sv. maši! Tudi iz zelo oddaljenih kolonij so prihiteli naši Jugoslavlani, da čujejo slovensko besedo božjo. Kakor malokdaj smo čutili letos, da je res »lepo in prijetno, če prebivajo bratje skupaj«. Lepo petje nam je še posebej pripomoglo do pobožnega razpoloženja. — Po sv. maši smo se pa še pomenili to in ono, zlasti smo izrazili željo, da bi najraje vsi romali v Ljubljano na euharistični kongres. — Naše bolnike, katerih eden veliko trpi, je tudi obiskal slovenski duhovnik ter jim tako dal priliko za prejem velikonočnih zakramentov.

Druge zanimivosti.

Umril je v Hambornu g. Franc Vene, upokojen rudar, dne 21. marca. Pokojni je bil rojen 13. aprila 1859, ter je bil oče več otrok, katerih dva živita v Belgiji, kjer vodita pekarijo v Winterslagu, ena hči pa skrbi za paganske duše v daljnih misijonskih pokrajinah. Pokojni je bil veren katoliški mož, ki ni nikdar opustil nedeljske službe božje, tudi ne, če se je vrnil šele zjutraj ob 6. s šihtal! To je nekaj, nad čemur se lahko marsikdo zgleduje, ki tako lahkomišljeno opušta ob nedeljah službo božjo. Pogreba, ki se je vršil po sklepu tridnevne v Hambornu, sta se udeležila tudi slovenska duhovnika gg. Oberžan in Tensundern. Večna luč naj mu svetil! Preostalim pa naše iskreno sožalje!

Zanimivo izjavo je podal predsednik društva iz Neumühl-Hamborn g. Schneiden (Slovenec), ki je bil bivši podpredsednik pri zvezi, ki jo vodi g. Bolha in je tam sodeloval celih 15 let, da: odstopa od društev, ki jih vodi Bolha, in noče imeti z njimi nobenih zvez več. To izjavo je podal pred zastopniki katoliških društev, med drugim gg. Lindiča, Vabiča, Čiča, Dolarja in dr.

Išče se Vehovar Jozef, star 42 let, rojen v župniji sv. Helena. Imenovani se pogreša že od l. 1923, zadnjikrat je pisal pred 8. leti. Bival je v Holandiji, Belgiji, Saarbrücken. Kdor kaj ve o njem, naj javi na naslov: Al. Pančur, Kleisstr. 57, Ober-Maxloch, Hamborn, Nemčija.

Izjava. Z ozirom na to, da je baje razširjal g. Bolha med jugoslovanskimi rojaki vest, da onim bivšim članom »Österreichische Interessengemeinschaft«, ki pristopijo k njegovim društvom ni treba podpisati zahtevane prisege in ne plačati, če so revni, takse za nov potni list, dočim pa morajo vsi drugi bivši člani plačati enkratno takso za potni list, če tudi so revni kot kazni, sem se podpisani na željo predsednika zveze katol. društev g. Lindiča in mnogo drugih obrnil dne 25. marca v tej zadevi na g. generalnega konzula v Düsseldorfu, ki mi je zatrdil, da ta izjava g. Bolhe ne odgovarja resnici, temveč morajo prav vsi bivši člani — tudi revni — plačati vsaj enkratno takso za nov potni list. To dajem tem potom na znanje, ker mi ni mogoče vse interesente na drug način obvestiti. — Drago Oberžan, jugoslovanski duhovnik.

Zahvaljujem se dragim svojim prijateljem iz Gladbecka za pristrčno pismo in prijazne častitke! — Oberžan.

Listnica uredništva: g. Bl. M., Sv. Danijel. — Misli so lepe, samo mero treba popraviti. Pročujte vrstice pesmi po zlogih. Za maj priobčimo popravljeno. Hvala.

AFRIKA.

Aleksandrija v Egiptu. Spodobí se, da se tudi mi enkrat oglasimo, čeprav se ne moremo z dru-

gim pohvaliti kot edino z veliko številko tukajšnjih Slovencev. Praviijo, da nas je okoli 3000. Jugoslovancev zelo malo, par avstrijskih Slovencev, ostali so vsi laški Slovenci. Zato smo bolj tihi in skromni. Zadovoljni smo s tem, kar imamo; da moremo nemoteno poslušati božjo besedo v domačem jeziku in od časa do časa opraviti verske dolžnosti pri svojem duhovniku. V telesnih potrebah se pa zatekamo k slovenskim šolskim sestram, le te nam preskrbujejo službe in za časa brezposelnosti nam dajejo stanovanje in hrano proti primerni ceni. V njihovem domu imamo vsako nedeljo slovensko službo božjo in parkrat v letu priredimo tudi igre s petjem. Dočim imamo sv. mašo s pridigo ob nedeljah in zapovedanih praznikih v škofijski cerkvi sv. Katarine. Tam, v kapeli sv. Marka, se zberemo ponižno kot je ponižna udeležba, približno 200 slovenskih udeležencev. Pa se počutimo tako domači in potolaženi do prihodnje nedelje! Sedanji gospod pater je vpeljal tudi po možnosti vsako zadnjo nedeljo v mesecu pridigo, oziroma govor za Marijino družbo. Udeležujemo se pa teh zanimivih govorov vsi, kateri še količkaj imamo narodne in verske zavesti. V vsakem oziru gre mnogo, mnogo na bolje v primeri s prejšnjimi leti. Ta napredek se je najboljše pokazal pri letošnjem misijonu. Kdor se je letošnjih misijonskih večerov udeleževal, vsak je rekel, toliko Slovencev pa še nisem videl v Aleksandriji. Tokrat so se pokazali tudi naši možje in fantje! Brez vsega pretiravanja lahko rečem, da se je misijona udeležilo dobrih tisoč Slovencev. Če vpošteevamo naše stanovske razmere in ogromne razdalje tega poganškega mesta, moramo priznati, da je bil to sijajen izid trudapolnega prizadevanja okoli misijona. Led je prebit! In hvala Bogu! Še en teden bi radi hodili poslušat govore in ubrano petje naših sester, tako je vsakdo rekel ob sklepu misijonske pobožnosti. Drugo leto ob taki priložnosti na svidenje; tu imamo namreč vsako leto misijon. Vsaka kolonija za sebe, Slovenci prvi začnemo in prvi končamo. Naš g. pater nam je dve nedelji bral Pastirski list ljubljanskega škofa. Mile besede so nam segale globoko v srce in vsakemu se je izvila mila želja iz srca: oh, kako rad bi se tudi jaz udeležil jugoslovanskega euharističnega kongresa! Pa z nami ni nič. Službe in garanje za borni košček kruha tega ne dopuščajo. Upamo, da nam bo že g. pater tisto nedeljo povedal kaj takega, da bomo z njim vred v Ljubljani duhovno in da bomo tudi tu deležni obilo duhovnega veselja. Z nado, da se še katerikrat srečamo v Rafaelu, Vas lepo pozdravlja eden v imenu mnogih. — (Zelo smo veseli tega dopisa, da se je tudi naša Afrika oglasila po dolgih, dolgih letih molčanja. Svoje dni je bila Afrika najbolj glasna in je bila zgled agilnega izseljenkega življenja na tujem. »Slovenska palma ob Nilu« je mnogim še v živem spominu. Zato smo se res razveselili tega dopisa in se dopisniku lepo zahvalimo. Prosimo ga, naj nam še kaj piše in poroča iz vročega Egipta. Ured.)

Rojaki na tujem!

V vsako vašo hišo morajo knjige

DRUŽBE SV. MOHORJA.

Takoj se naročite! Naj kdo med Vami prevzame poverjenišvo, pobere članarino in imena, in jih pošlje Družbi sv. Mohorja v Celju. Na delo!

»DUHOVNO ŽIVLJENJE«,

je naslov tedenske kulturne izseljenske revije, ki izhaja v Buenos Airesu v Argentini. List je dobro urejevan in šteje med svoje sotrudnike odlične gospode iz domovine. Med njimi je g. dr. Ušeničnika, J. Mlakarja, Meška i. dr.

Naročnina znaša za evropske in ostale države letno 6 argentinskih pezov v papirju, ali 70 Din (ali 25 frankov, 20 lir, 2'50 mark, 2'50 hol. fl., 10 šilingov, 0'35 šterlingov, 35 belg. frankov).

Naslov: La via espiritual, Rio Bamba 562, Buenos Aires, Argentina.

Slovinci širom sveta!

Nikdar ne boste pozabili svojega milega materinega jezika, ako boste radi čitali slovenske knjige. Tudi svojim otrokom dajte v roko slovenske knjige. Vse knjige naročajte samo potom

knjigarne Tiskarne sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta št. 5

Amsterdamska banka

podružnice v delavskem revirju
HEERLEN, Oranje Nassaustr. 13
HOENSBROEK, Kowenderstr. 35
BEEK pri Lutterade
KAPITAL 50.000.000 GOLD.
REZERVE 47.000.000 GOLD.

Nakazujemo denar v vse kraje v Jugoslaviji
In se dobe vedno dinarji po najboljši valuti

Kdo vam bo sporočil vse novice iz domačih krajev?

Domači vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima - Zato je najbolje, ako si naročite tednik

„Slovenski gospodar“

ki izhaja vsako sredo na 16 straneh in prinaša mnogo za imivostli iz vse Slovenije Naročnina znaša letno Din 64,- poll. Din 32,- in se naroča na upravo Slov. gospodarja v Mariboru

BANKA BARUCH, PARIS

NASLOV ZA BRZOIAVKE:
JUGOBARUCH PARIS 96

11, RUE AUBER, PARIS (9°)

TELEFON: OPÉRA 98-15
OPÉRA 98-16

Banka jugoslovanskih, čehoslovaških in poljskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu

Nakazuje denar v vse kraje Jugoslavije najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu

Na izrecno zahtevo pošlje dinarske bankovce tudi v Holandijo

Vsi poštni uradi v Holandiji sprejemajo vplačila na naš čekovni račun štev. 145866

Položnice se dobe pri vseh poštnih uradih kakor tudi pri nas brezplačno — Hitra in točna postrežba

